

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÖĞRETMENLERİN SPOR FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Fatma ADIYAMAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Veysel ALBAYRAK

TUNCELİ-2025

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÖĞRETMENLERİN SPOR FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

FATMA ADIYAMAN
(220190019)

YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Veysel ALBAYRAK

TUNCELİ-2025

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÖĞRETMENLERİN SPOR FARKINDALIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Fatma ADIYAMAN
YÜKSEK LİSANS TEZİ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Bu tez 23/ 05 /2025 tarihinde aşağıdaki jüri üyeleri tarafından **oybirliği** ile kabul edilmiştir.

İmza	İmza	İmza
Prof. Dr. Oğuzhan ALTINGÜL (Fırat Üniversitesi)	Dr. Öğr. Üyesi Veysel ALBAYRAK (Munzur Üniversitesi)	Dr. Öğr. Üyesi Gürkan TOKGÖZ (Munzur Üniversitesi)
BAŞKAN	DANIŞMAN	ÜYE

Bu seminer, Enstitümüz Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda hazırlanmıştır.

Enstitü Müdürü
Doç. Dr. Nagihan KARAASLAN AYHAN

NOT: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu”ndaki hükümlere tabidir

23/05/2025

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

İmza
Fatma ADIYAMAN

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi. Veysel ALBAYRAK

TEŞEKKÜR

Çalışmama büyük katkılar sağlayan ve bu akademik yolculuk boyunca bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren saygıdeğer danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Veysel ALBAYRAK'a en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Hayatımın en özel varlıkları, canım kızım Arya'a ve canım oğlum Baran'a sonsuz teşekkür borçluyum. Varlıkları ile bana güç verdiler, motivasyonumu her daim yüksek tutmamı sağladılar.

Ayrıca, tez süreci boyunca manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, bilgi paylaşımıyla beni zenginleştiren, her adımda yanımda olduklarını hissettiren değerli arkadaşlarım Dr. Burcu ÇETİN ve Melisa KARADAŞ'a gönülden teşekkür ederim. Varlığınız bu süreci çok daha anlamlı kıldı.

Fatma ADIYAMAN
TUNCELİ- 2025

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	I
TEŞEKKÜR.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLOLAR LİSTESİ	IV
SEMBOLLER LİSTESİ	V
KISALTMALAR LİSTESİ	VI
ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Eğitim	3
1.2.Öğretim.....	4
1.3.Öğrenme	4
1.4.Öğretmen	4
1.5.Spor Kavramı.....	5
1.6.Beden Eğitimi ve Sporun Önemi.....	7
1.7. Spor Bilinci.....	8
1.8. Farkındalık Kavramı.....	9
1.8.1.Farkındalığı Etkileyen Faktörler.....	10
1.8.2.Farkındalık Türleri.....	11
1.8.3.Farkındalığın Özellikleri.....	13
1.8.4.Genel Nöronal Çalışma Alanı Farkındalık Kuramı	14
1.8.5.Öz farkındalık kuramı.....	14
1.8.6. Farkındalığın Beş Önemli Basamağı	15
1.8.6.1. Fiziksel Farkındalık	15
1.8.6.2.Duygusal Farkındalık	15
1.8.6.3.Düşüncesel Farkındalık	15
1.8.6.4.Sosyal Farkında Olma Hali.....	15
1.8.6.5.Evrensel Farkındalık.....	16
1.9.Spor Farkındalığı	16
2. GEREÇ VE YÖNTEM	19
2.1. Araştırmanın Amacı	19
2.2. Araştırmanın Konusu.....	19
2.3. Araştırmanın Yöntemi, Evreni ve Örneklemi.....	19
2.4. Veri Toplama Araçları.....	20
2.4.1. Spor Farkındalık Ölçeği.....	20
2.5.Verilerin Elde Edilmesi	20
2.6. Verilerin Analizi	21
3. BULGULAR	22
4.TARTIŞMA VE SONUÇ	27
5.KAYNAKLAR.....	34
ÖZGEÇMİŞ	
EKLER	

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin analizi.....	22
Tablo 2. Katılımcıların yaş değişkenine ilişkin analizi.....	23
Tablo 3. Katılımcıların mesleki deneyim değişkenine ilişkin analizi.....	24
Tablo 4. Katılımcıların medeni durum değişkenine ilişkin analizi.....	24
Tablo 5. Katılımcıların çocuk sayısı değişkenine ilişkin analizi	25
Tablo 6. Katılımcıların spora ilgi düzeyi değişkenine ilişkin analizi	25
Tablo 7. Katılımcıların spora ilgi düzeyi değişkenine ilişkin analizi	22

SEMBOLLER LİSTESİ

F	: Anova Testi Varyans Değeri
N	: Sayı Frekans
p	: Anlamlılık Düzeyi
Ss	: Standart Sapma
T	: T Testi Değeri
X	: Ortalama

KISALTMALAR LİSTESİ

ANOVA	: Tek Yönlü Varyans Analizi
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü,
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TCSB	: Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı
T-testi	: Bağımsız Örneklem Testi

ÖZET

Bu çalışma, Tunceli ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin spor farkındalık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. 2024-2025 eğitim ve öğretim yılında Tunceli ili Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda çalışan 1020 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise rastgele örneklem yöntemi ile seçilmiş 305 öğretmen oluşturmıştır. Veri toplama aracı olarak, 6 soruluk kişisel bilgi formu, ve 'Spor Farkındalık Ölçeği' kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde lisanslı SPSS 26 paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel analize başlamadan önce verilerin normallik dağılımları incelenmiş ve verilerin normallik varsayımını sağladığı görülmüştür. Bu nedenle kişisel bilgi formunda yer alan ikili değişkenlerin analizinde bağımsız örneklem t-testi, ikiden fazla değişkenlerin analizinde Tek yönlü varyans analizi(ANOVA) kullanılmıştır. Gruplar arasında ki farkların belirlenmesinde anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak esas alınmıştır.

Elde edilen bulgular incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı ve spora ilgi düzeyleri ile spor farkındalık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Katılımcıların ölçekten aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde, erkeklerin kadınlara göre daha fazla spor farkındalık düzeylerine sahip olduğu görülmekle birlikte yaş olarak en genç olan grubun ve yaşı en büyük olanların, en az mesleki deneyime sahip olanların, bekar veya çocuk sahibi olmayanların ve spora karşı ilgilerinin hem izleyici hem katılımcı olanların daha fazla spor farkındalık düzeylerine sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak katılımcıların ölçekten aldıkları ortalama puanlar ($x=109,08$) incelendiğinde, öğretmenlerin spor farkındalık seviyelerinin 'farkında' olduğu söylenebilir. Bu bağlamda öğretmenlerin spor farkındalık düzeylerinin korunması ve meslek hayatına yeni gelecek öğretmenlerinde bu konuda gelişmesi için gerekli koruyucu ve geliştirici önlemlerin alınması gerektiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Spor, Farkındalık, Spor Farkındalığı

ABSTRACT

Investigation of Teachers' Sport Awareness Levels

This study aimed to examine the sports awareness levels of teachers working in schools affiliated to the Ministry of National Education in Tunceli province. It consists of 1020 teachers working in schools affiliated to the Ministry of National Education in Tunceli province in the 2024-2025 academic year. The sample of the study consisted of 305 teachers selected by random sampling method. A 6-question personal information form and 'Sports Awareness Scale' were used as data collection tools. Licensed SPSS 26 package program was used to analyze the data obtained. Before starting the statistical analysis, normality distributions of the data were examined and it was seen that the data met the normality assumption. For this reason, independent sample t-test was used in the analysis of binary variables in the personal information form, and one-way analysis of variance (ANOVA) was used in the analysis of more than two variables. The significance level was based on $p < 0.05$ in determining the differences between the groups.

When the findings obtained are examined, it is seen that there is a statistically significant difference between the participants' gender, age, marital status, number of children and interest levels in sports and their sports awareness levels. When the average scores of the participants from the scale are examined, it is seen that males have higher levels of sports awareness than females, but the youngest age group and those with the oldest age, those with the least professional experience, those who are single or do not have children, and those who are both spectators and participants in sports have higher levels of sports awareness.

As a result, when the average scores ($\bar{x}=109,08$) of the participants from the scale are examined, it can be said that the teachers are 'aware' of their sports awareness levels. In this context, it can be said that necessary protective and developmental measures should be taken to protect the sports awareness levels of teachers and to develop new teachers in this regard.

Keywords: Teacher, Sport, Awareness, Sport Awareness

1. GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), fiziksel aktiviteyi iskelet kaslarının oluşturduğu, enerji harcamasına neden olan tüm vücut hareketleri olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel aktivite, kişinin işinin bir gerekliliği olarak yaptığı, bir yerden başka bir yere ulaşım için yaptığı veya boş zamanlarında yaptığı her türlü aktiviteyi ifade eder (WHO, 2020). Düzenli fiziksel aktivitenin kardiyovasküler hastalıklar, inme, obezite, diyabet, demans ve pek çok kanser türünün riskini azaltmaktaki etkisi bilinmektedir. Ayrıca, yaşam kalitesi ve esenliği artırma, depresyon ve anksiyete düzeyini azaltma gibi psiko-sosyal etkileri de mevcuttur. Yetişkin bireylerin haftalık 150-300 dakika arası orta şiddetli aerobik veya 75-150 dakikalık yüksek şiddetli aerobik fiziksel aktivite yapması önerilmektedir. Belirtilen aktiviteler haftada en az üç gün olmak üzere hafta içerisine yayılmalıdır. Ayrıca, haftada en az iki gün tüm vücuttaki büyük kas gruplarını aktive eden orta veya yüksek şiddetli kas kuvvetlendirici aktiviteler yapılmalıdır. Dünya genelinde her dört yetişkinden biri bu önerilen aktivite süresini karşılayamamaktadır (WHO, 2020). Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı'nın ülkemizdeki durumu tespit etmek için yaptığı "Kronik Hastalıklar Risk Faktörleri Araştırması"nın sonuçları ile ülkemizdeki kadınların %87, erkeklerin ise %77'sinin yeterli ölçüde fiziksel aktivite yapmadığı ortaya çıkmıştır (TCSB, 2013). Ülkemizdeki ve dünyadaki bu yüksek oranlar sedanter davranış biçiminin nedenlerini araştırmayı gerekli kılmaktadır.

Spor, fiziksel aktivite, egzersiz ve rekabetin birleştiği bir faaliyetler bütünüdür. İnsanların bedensel sağlığını korumak, kondisyonlarını artırmak, rekabet etmek veya eğlenmek amacıyla çeşitli spor dallarını icra etmelerini içerir. Spor, sağlıklı bir yaşam tarzının önemli bir parçasıdır ve birçok faydası vardır. Düzenli spor yapmak, fiziksel sağlığı iyileştirmek, kilo kontrolü sağlamak, kardiyovasküler sağlığı güçlendirmek, kas ve kemik sağlığını korumak, enerji seviyelerini artırmak ve genel yaşam kalitesini iyileştirmek gibi etkileri vardır (Laker, 2012).

Toplumun sağlığı, her zaman öncelikli bir konudur. Sağlığı, bedensel, duygusal ve zihinsel olarak korumanın en önemli yollarından biri de düzenli spor yapmaktır. Çünkü sporun sağlığı koruduğu ve vücudu zinde kılmanın mümkün olduğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Olumsuz durumlardan kurtulmak, vücudu sağlıklı ve zinde tutmak, zihni en yüksek seviyede çalıştırmak için spor yapmak bir gereklilik haline gelmiştir. Sporun temel felsefesinde; yarışma amacının yanında sağlığını koruma düşüncesi de bulunmaktadır ve

insanlar bu düşünceyle spor yapmaya teşvik edilmektedir. Düzenli spor; iş performansının artmasına, daha enerjik olmaya, öz güvenin gelişmesine, motivasyonun yükselmesine, stresin azalmasına, düzenli beslenme ve uyku alışkanlığı kazanmaya, insanlarla kolay dostluk ve arkadaşlık kurmaya, yardımlaşma duygularını geliştirmeye, birlikte çalışmaya ve sosyalleşmeye büyük katkı sağlamaktadır. Kısacası sporun temel amacı; hareketsiz bir hayatın neden olduğu organik, psikolojik ve bedensel sorunları önlemek veya azaltmak ve beden sağlığının temelini oluşturan fizyolojik kapasiteyi arttırmak, fiziksel uygunluğu ve sağlığı uzun süre korumaktır (Karabulut ve Altun, 2018).

Farkındalık insanların karşılaştığı veya yaşadığı olaylara karşı duyarlı ve bilinçli olmasıdır. Günümüzde istenilmeyen davranışların bireylerin farkındalık düzeylerinin düşük olduğundan dolayı ortaya çıktığı düşünülmektedir. Bireyin farkındalık düzeyindeki artış, bireyin öğrenme seviyesinin artmasını sağlaması ya da olaylara karşı bakış açısı her zamankinden farklı olarak algılaması olarak söylenebilir (Dökmen, 2002). Farkındalığın öğrenilebilen bir beceri olduğu bilinmektedir. Farkındalık etrafımızdaki gerçekleşen olaylara ve günlük yaşanan olaylara, geçmişte edindiğimiz deneyimlerimizi, düşünce ve inançlarımızın yaşantımızı bulanıklaştırmadan bakabilme yetisidir. Farkındalık bireyin mevcut olan ana odaklanmasına ve anlık yaşantılarına yönelmesiyle ilgilidir. Bu açıklama basit gibi görünse de aslında farkındalık çok yönlü bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple literatürde farkındalığı farklı yönleriyle ele alan tanımların bulunduğu görülmektedir (Çatak ve Ögel, 2010). Farkındalık kişinin kendini daha iyi tanıması ve bu yolla doğruları bulmaya yönelten bir uyanma sürecidir (Kabat-Zinn, 2009).

Beden eğitimi ve spor bağlamında farkındalık, bireyin bilişsel seviyesi, duyuşsal özellikleri ve psikomotor becerilerine yönelik bilinçlenmesini, fark etme, farkına varma ve kendisinin farkında olma durumlarını açıklamaktadır. Kişinin tüm duyu organlarını kullanarak kendisi veya çevresi hakkında ne bildiğini, ne düşündüğünü ve ne hissettiğini ayırt edebilmesi ve bunları ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda yaşamının herhangi bir anında kullanabilmesi olarak ifade edilmektedir. Beden eğitimi ve sporda farkındalık, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor unsurların geçmişten geleceğe aktarılmasını ve bireyin o süreçteki seçici tutumunu ortaya koyan bir süreçtir (Eski, 2010). Spor farkındalığı ise “sporun bireysel ve toplumsal yararlarını öğrenmek, farklı kategorilerle ilişkilendirmek, uygulamaya geçirmek ve çevresini bu konuda bilinçlendirmek” şeklinde tanımlanmaktadır (Uyar ve Sunay, 2020).

Bu bağlamda çalışmanın amacı, öğretmenlerin spor farkındalık düzeylerinin çeşitli değişkenler ışığında değerlendirilmesidir.

1.1.Eğitim

İnsanlık, tarih boyunca kendini geliştirme gereksinimi duymuştur. Bireyler, sahip oldukları ihtiyaçları karşılayabilmek için belirli yeteneklere sahip olmak zorundadır. İlk çağlarda insanlar, doğuştan gelen yetenekleriyle avlanma gibi temel faaliyetleri gerçekleştirirken, zamanla daha çeşitli gereksinimler ortaya çıkmış ve buna bağlı olarak kendilerini farklı alanlarda geliştirmişlerdir. Bu süreç, insanlığın eğitimle ilk kez tanışmasını sağlamıştır. Nüfus artışı, doğal kaynakların azalması, yerleşik hayata geçiş ve topluluk halinde yaşama gibi etkenler, insanların yeni çözümler arayışına girmesine neden olmuş ve eğitim faaliyetlerinin daha planlı ve sistematik bir hale gelmesine zemin hazırlamıştır (Okumuş, 2013).

Yero'ya (2010) göre eğitim, bireyin davranışlarının değiştirildiği ve yeni bilgilerin aktarıldığı dinamik bir süreçtir. Eğitim tanımlanırken birçok önemli unsurdan bahsedilebilir. Bu süreç; bireyin bilgisini, yeteneklerini ve karakterini geliştirmeyi kapsar. Genel olarak değerlendirildiğinde, eğitim, öğrencilerin bilgi düzeylerini artırmanın yanı sıra yeteneklerini ve kişiliklerini de geliştirmeyi amaçlayan bir süreçtir.

Eğitim, insanın yaşamını anlamlandırma süreciyle başlayıp, hayatta kalma çabasından ölümüne kadar devam eden; doğal çevre ve toplumla etkileşimi sayesinde kendini sürekli geliştirdiği bir süreçtir. J. Dewey, “Eğitim kendini yaşamaktır.” ifadesiyle eğitimi, bireylerin hem beşeri hem de doğal çevreden etkilenecek kendilerini yeniledikleri bir gereklilik olarak tanımlamıştır (Dewey, 1944). Eğitim, bireylerin istenilen davranışları edinerek yaşamla bütünleştikleri ve bu süreçte davranış değişiklikleri kazandıkları bir süreçtir (Ertürk, 1993). İnsan, yaşam içinde bilinç düzeyini geliştirerek ve kültürel unsurları isteyerek, içselleştirerek öğrenmesi sonucunda davranışlarında belirli değişimler gerçekleştirir (Demirel, 2017). Eğitim aynı zamanda, bireylerin içinde yaşadıkları topluma uyum sağlamalarını ve toplumsal normlara uygun davranışlar kazanmalarını sağlayan bir süreçtir (Varış, 1997).

1.2.Öğretim

Öğretim, bireyin belirli yaşam dönemlerinde planlı, programlı ve destekleyici yöntemlerle kazandığı, gelişimini hedefleyen ve genellikle bir belgeyle sonuçlandırılan bir süreçtir (Varış, 1996). Öğretim, öğrencilere belirlenen hedef konuları öğretmek ve bu konuların temel kazanımlarını sağlamak amacıyla düzenlenmiş sistemli bir yapı olarak tanımlanabilir (Harmandar, 2004). Aynı zamanda, bireyin eğitim sürecinde istenen yönde davranış değişikliği kazanmasını sağlamak ve öğrenmeyi yönlendirmek amacıyla gerçekleştirilen etkinliklerden oluşur (Koçak, 2011). Eğitim sisteminin içinde yer alan bir alt süreç olan öğretimin eğitim kavramı ile ilişkilendirilmesi, tüm eğitim-öğretim süreçlerinde öğrenci gelişimine katkı sağlayan kazanımların aktarılması sürecine dayanmasından kaynaklanmaktadır (Açıkgöz, 2003).

1.3.Öğrenme

Öğrenme, bireyin sosyal ve doğal çevresiyle kurduğu etkileşim sonucunda davranışlarında meydana gelen kalıcı değişikliklerdir. Bu değişimlerin istenilen yönde gerçekleşmesi, uygulanan etkinliklerin planlı ve düzenli bir şekilde yürütülmesiyle sağlanır (Bilen, 2002). Öğrenme, bireyin yaşantıları sonucunda davranışlarında kalıcı izler bırakan değişiklikler oluşturmaktır. Ancak büyüme, olgunlaşma, yorgunluk, uyku veya ilaç gibi etkenler nedeniyle ortaya çıkan geçici davranış değişiklikleri öğrenme olarak kabul edilmez (Şendurur, 2001). Öğrenme, insanın yaşamını şekillendiren ve ona özgü karakteristik özelliklerden biridir (Bruner, 1991). İnsan, hayatı boyunca topluma ve çevresine uyum sağlamak ve yaşamını kolaylaştırmak adına sürekli olarak yeni davranışlar öğrenmek zorundadır.

1.4.Öğretmen

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesine göre öğretmenlik, devlet bünyesinde eğitim ve öğretim hizmetlerini yürüten, aynı zamanda bu alandaki yönetim görevlerini de üstlenen kişilerin, Türk milli eğitiminin amaç ve ilkeleri doğrultusunda icra ettikleri özel bir uzmanlık mesleğidir (MEB, 1970; Dönmez, 2018). Öğretmen, belirlenen program çerçevesinde bireylere veya gruplara bilgi aktaran, aynı zamanda tutum ve davranışlarıyla çevresine örnek olan kişidir (Bilen, 2006). Öğretmenlik mesleğinde eğitim ve öğretim kavramları temel birer unsur olup, öğretmenin bu kavramları

iyi bilmesi ve uygulayarak içselleştirmesi büyük önem taşımaktadır. Ülkenin gelişimi ve nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi sürecinde öğretmen, en önemli aktörlerden biridir (Kaya, 2001). Öğretmen, toplumun ihtiyaç duyduğu farklı meslek gruplarında bireyler yetiştirerek, ülkenin geleceğini sağlam bir temel üzerine inşa eden meslek erbabıdır (Kuran, 2002). Örgün eğitim-öğretim kurumlarında, planlanmış programlar doğrultusunda çeşitli etkinlikler düzenleyerek öğretimi gerçekleştiren kişi de öğretmendir (Erden, 1998). Bunun yanı sıra, öğretmen sadece bilgi aktaran bir kişi değil, aynı zamanda sevgiyi, heyecanı ve ilhamı öğrencilere aşılayan, ahlaki değerlere sahip bir bireydir (Ataunal, 2003).

Eğitim ve öğretimin temel hedefleri doğrultusunda, öğrencilerin belirli davranışları kazanmasını sağlamak da öğretmenin sorumlulukları arasındadır (Başaran, 2006). Öğretmen, mesleğinin gerektirdiği kuramsal bilgiden faydalanarak bireylerin ve toplumun yaşam kalitesini artıracak davranışları kazandırmaya yönelik çaba harcar (Şahin, 2003). Bununla birlikte, mesleki ve teknik bilgilerin yanı sıra, eğitim-öğretim ortamlarının değişkenliğini göz önünde bulundurarak, geçmiş deneyimlerinden de yararlanmalıdır. Toplumun kültürel ve sosyal dinamiklerini bilen, milli ve evrensel değerleri öğrencilere doğru şekilde aktaran kişi de öğretmendir. Eğitim programları doğrultusunda, öğretim sürecini en verimli şekilde yürütmek için uygun yöntem ve teknikleri seçen, uygulama aşamasında kişilik özelliklerini sürece dahil ederek öğrencilere iyi bir model oluşturan kişi de yine öğretmendir.

1.5.Spor kavramı

Spor kavramını sadece bir tek olguya dayandırmak pek çok eksikliği beraberinde getirecektir. Çünkü değişen koşullar, zaman kavramı tanımlar üzerinde etkisi ihtiyaca göre anlam kazanmaktadır. Antik dönemlerde yapılan fiziksel aktiviteler kimi zaman eğlence, kendi kas gücünü keşfetme, kimi zaman rekabetle beraber her türlü korunma ve savunma amaçlı yapılmıştır. Günümüzde değişen koşullara spor kavramı eğlence, pazarlama, fiziksel aktivite, sanat, etkinlik kavramları ile karşımıza çıkmaktadır (Yetim, 2000).

Spor çok boyutlu karmaşık bir kavram olması, neredeyse insanlık tarihi kadar eski olması ve farklı bakış açıları olması sebebiyle spor kavramıyla ilgili birçok tanım bulunmaktadır (Yetim, 2000). Spor kelimesi köken bakımından dis ve porte'den "disport" sözcüğünden gelmektedir. Bu kelime 'işten uzak durma, ağır iş değil fakat eğlenceli' gibi

anlamları kapsamaktadır. Spor genel olarak insanın tek başına çalışmasından farklı olarak oyun yönüyle ağır basmaktadır. Sonucu önemli fakat toplumsal ilişkileri artıran, sağlığa katkılarda bulunan kurallarla sınırlandırılmış oyundur (Özbaydar, 1983).

Spor, bireylerin kendilerini geliştirmelerine ve özgüvenlerini artırmalarına yardımcı olur. Disiplin, motivasyon, hedef koyma, zaman yönetimi gibi önemli becerilerin gelişmesini destekler. Zihinsel olarak odaklanma yeteneğini artırır, problem çözme becerilerini geliştirir ve öğrenme sürecini teşvik eder. Sporun sosyal boyutu, insanları bir araya getirerek takım ruhunu ve dayanışmayı güçlendirir. Takım sporları, işbirliği, liderlik ve iletişim becerilerini geliştirmek için önemli fırsatlar sunar. Spor, insanlar arasında ilişkilerin kurulmasını ve sosyal ağların genişletilmesini sağlar. Ayrıca, sporun toplumsal etkisi, spor etkinliklerinin toplumun birleşmesini, hoşgörüyü ve çeşitliliği teşvik etmesini içerir. Spor hem bedensel hem de zihinsel sağlık için önemli bir rol oynar. Spor yapmak, bireylerin sağlığını korumasına ve geliştirmesine yardımcı olurken aynı zamanda sosyal bağları güçlendirir ve kişisel gelişimi destekler (Demirtaş, 2018).

Erdemli (1996), sporun belirli bir tanımından yola çıkmak yerine sporu temel özellikleriyle belirmenin daha doğru olacağını söylemiş ama birçok niteliklerinin iç içe olduğu için bu işin zor olduğunu da eklemiş ve sonrasında sporun başlıca özelliklerini şöyle açıklamıştır:

- Spor insana özgüdür, yeryüzünde insandan başka spor yapan yoktur.
- Spor her insanın yapabileceği bir aktivitedir, sadece belli özellikleri olan insanların yapacağı bir şey değildir.
- Spor öznel bir bilinçtir kişi rızasıyla yapar.
- Spor, sadece fiziksel olmayıp beden, zekanın, duyguların yani insanın tüm varlığıyla ilişkilidir.
- Spor tek kişiye özgü olmayıp bireysel yapılsa bile katılma ve paylaşma temelli olaydır.
- Sporun içinde oyun ve eğlence vardır.
- Spor kavramının özü amatör bir kavramdır ama bu profesyonel olarak yapılmayacağı, spordan para kazanılmayacağı anlamına gelmez.
- Yaşa göre yapılan sporun şekli farklılık gösterse de, spor insanın doğumundan ölümüne kadar uzun süreli bir etkinliktir.

- İnsanın hayatına çok yönlü artılar katan bir etkinliktir.

Spor kavramına bakış açısı bireylerin ihtiyaçları ve dönemin koşullarına göre değişiklik gösterse de spor kavramı insanlığın varoluşundan günümüze kadar süre gelen bir sirkülasyonu ifade etmektedir. Spor kavramına bakış açısı bazı toplumlarda diğer alanlara göre çok daha baskın ve önem arz etmektedir. Antik dönemlerde savunma ve korunma amacıyla yapılan spor günümüzde çok büyük bir yelpazede toplumun bütün kesimlerini içerisine alacak bir boyuta ulaşmıştır. Günümüzde yapılan spor faaliyetleri daha çok sağlıklı yaşam, zinde kalma, ticaret alanı olarak faaliyet göstermektedir. İş dünyasından, sinemaya, sanat camiasından politikacısına toplumun bütün kademelerinin sporun birer katılımcısı olduğu popülerliğini her geçen gün artan bir faaliyet alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanoğlunun doğa ile mücadelesi aslında sporun tarihsel süreci ile doğrudan ilişkilidir (Basım ve Arğan, 2009).

1.6.Beden eğitimi ve sporun önemi

Anayasamızın 59. maddesinde yer alan “Devlet, başarılı sporcuyu destekler, sporun yaygınlaşmasını teşvik eder ve her yaştan vatandaşın ruh ve beden sağlığını koruyarak geliştirecek önlemler alır” ifadesiyle sporun önemi vurgulanmıştır (Gümüşova, 1991). Beden eğitimi ve spor, bireyin tüm yönleriyle gelişimini desteklemeyi amaçlayan bir disiplindir. Bu bağlamda, bireyin bedensel yeterliliklerini kullanarak yeteneklerini keşfetmesine, sağlıklı kalmasına, sağlığını koruma bilinci kazanmasına, fiziksel ve bilişsel açıdan güçlenmesine, mutlu bir yaşam sürmesine, ahlaki değerler edinmesine, kendini gerçekleştirmesine, yaşam boyu hareket alışkanlığı kazanmasına ve sosyal becerilerini geliştirmesine katkıda bulunur (Gillet, 1982). Ayrıca, bireyin yaşamda başarılı olması ve kararlı bir kişiliğe sahip olmasında da önemli bir rol oynar (Yamaner, 2001). Beden eğitimi ve spor, bireylerin hem fiziksel hem de zihinsel açıdan güçlü, sosyal becerileri gelişmiş, iş birliği yapabilen, öz disiplin ve öz güven sahibi bireyler olarak yetişmesine yardımcı olan bir alandır (Aracı, 1999). Fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan sağlıklı kalmak ve bu sağlığı sürdürmek için beden eğitimi ve spor aktivitelerinin günlük yaşamın bir parçası olması gerekmektedir. Hareketsiz bir yaşam tarzı, başta düzgün duruş ve hareket becerilerinin zayıflaması olmak üzere birçok fizyolojik ve psiko-sosyal soruna yol açarak sağlıklı yaşamı tehdit eden bir faktördür. Beden eğitimi ve spor, bu olumsuzlukları gidermeye yardımcı olarak bireylerin fiziksel uygunluklarını korumasına, kalp-solunum sisteminin

güçlenmesine, kas ve kemik yapısının dayanıklılık kazanmasına, esneklik, denge ve refleks gibi özelliklerin gelişmesine katkı sağlar. Toplumun sağlıklı olması yalnızca bedensel değil, aynı zamanda bireylerin iyi iletişim kurabilmesi, sosyal becerilere sahip olması, ahlaki değerleri benimsemesi ve dengeli bir kişiliğe sahip olmasıyla da yakından ilişkilidir. Bu doğrultuda, beden eğitimi ve spor, bireyleri ve dolayısıyla toplumu daha sağlıklı bir yaşama yönlendiren önemli bir unsurdur (İnal, 2000).

Günümüz yaşam koşullarında artan stres ve buna bağlı psikolojik sorunlarla başa çıkmada, yoğun çalışma temposunun getirdiği yorgunluğu azaltmada beden eğitimi ve sporun büyük bir rolü vardır. Bu nedenle, fiziksel aktivitelere dayalı spor faaliyetleri her geçen gün daha fazla önem kazanmaktadır. Aynı zamanda, beden eğitimi ve spor, toplumda sevgi ve saygı bağlarını güçlendirerek, bireylerde sorumluluk bilinci ve iyi vatandaş olma anlayışının gelişmesine katkıda bulunur. Özellikle gençleri zararlı alışkanlıklardan uzak tutmak ve yardıma muhtaç bireyleri topluma kazandırmak açısından beden eğitimi ve spor faaliyetleri büyük önem taşımaktadır (Erkal, 1982).

1.7. Spor bilinci

Spora katılımın bilinçli olarak yaygınlaştırılması, toplumun çağdaş seviyede spor yapma alışkanlığı ile gelişmişlik düzeyi arasında güçlü bir bağ olduğunu göstermektedir (Aydın ve ark, 2003). Spor ve sportif etkinlikler, modern toplumların var olduğu dönemlerden itibaren önemli bir yer tutmuştur. Bireylerin bilinçli bir şekilde spora yönlendirildiği toplumlarda, bu durum bireylere büyük faydalar sağlamak ve sporun, sosyal kalkınmayı destekleyen temel unsurlardan biri olduğu ortaya çıkmaktadır. Toplumun ve bireylerin bilinçli bir şekilde spor yapmasının gerekliliğine dair anlayış, bu süreci destekleyen politikalar ve bu politikaların geliştirilmesine yönelik bilimsel araştırmalar aracılığıyla sporun toplumda daha fazla benimsenmesi ve yaygınlaştırılması sağlanmaktadır (Yetim, 2000).

Spor bilinci, bireylerin fiziksel aktivite ortamı aracılığıyla çevrelerini daha iyi analiz edebilme yeteneğidir (Di Tore ve ark, 2019). Bir toplumda spor bilincinin gelişebilmesi için, spor altyapısının, mevzuatının ve spor eğitiminin gerekli önemi görerek düzenlenmesi ve kurumsal olarak amacına uygun şekilde işlemesi gerekmektedir (Özer ve Çolakoğlu, 2017). Spor bilincinin artması, bireylerin topluma bakış açılarında olumlu değişikliklere yol açar. Bu durum, suç oranlarının ve şiddet eğilimlerinin azalmasına

katkıda bulunarak devletin sağlık harcamalarının düşmesini ve ülkenin spor alanında uluslararası organizasyonlara ev sahipliği yapmasını sağlayan olumlu etkiler yaratır (Ünal, 2014). Aile, arkadaş çevresi ve kitle iletişim araçlarının yanı sıra, coğrafi yakınlıklar, eşlerin ve iş arkadaşlarının bir spor dalına veya takıma verdiği önem de bireyin spor bilinci üzerinde etkili olabilir (Funk ve James, 2001).

1.8. Farkındalık kavramı

Farkındalık, bireyin bilinç seviyesiyle bağlantılı bir kavram olmasının yanı sıra, psikolojik açıdan gelişim göstermiş ve olgunluk düzeyine ulaşmış bireylerle ilişkilendirilmektedir. Psikolojik perspektiften ele alındığında ise bireyin düşünme kapasitesi, duygusal durumu ve diğer insanların davranışlarını anlamlandırma süreci olarak tanımlanmıştır (Appelbaum, 1973; Uyar, 2019).

Farkındalık kavramı hakkında yapılan incelemelere bakıldığında budizm menşeli kitabelerde karşılaştığı görülmektedir. Genel bakımdan incelendiğinde ise farkındalık kavramı budizm'den farklı olarak bireyin kendisi hakkında bilgi sahibi olması ve bu yöntem ile hakikati bulmasına yönelik bir aydınlanma zamanıdır. Budizm yönünden incelediğinde ise bireyin kendisini bilip kâinattaki konumunu bulmaya yönelik şuur oluşturma biçimidir. Birey, oluşturduğu bu şuur kullanarak hayatında karşılaşılabileceği fırsatların farkındalığı doğrultusunda yaşantısını ve davranış biçimlerini organize edebilir (Kabat-Zinn, 2009). Farkındalık meditasyonu denilen bu teoride, nefesin düzenli alıp verilmesi, bilinçli olma durumu, vücutta meydana gelen duygu ve hislere konsantre olmak koşuluyla zihnin toparlanmasını kapsamaktadır. Metabolizmadaki bu farklılıklar kişinin içinde bulunduğu durumları koşulsuz şekilde kabul etmesiyle oluşmaktadır (Kabat-Zinn, 2005).

Bireyin farkındalık durumunun artması, kişinin öğrenme kapasitesinin artması veya olaylara farklı bir pencereden bakabilmesi tarzında düşünülmektedir. Yaygın olarak “fark etme, bir bilinçlilik ya da “bilinç, bir fark etme sürecidir” şeklinde tanımlar yapılmaktadır. Farkındalık tanımının birçok alan ile ilişkilendiriliyor olması kavramlarında da ilişki içerisinde bulunduğu alana özgü yapılması sonucu doğurmakta olup, birden fazla farkındalık tanımı yapılmasına imkân vermektedir (Dökmen, 2002).

Hayes (2003), farkındalık kavramlarının farklı alanlarda çeşitlendirilmesi konusunda, aynı kavramın bir tanımda bir yöntem olarak aktarıldığı, başka tanımlarda

psikolojik bir sürece değindiğini açıklamıştır. Farkındalık kavramı sonuç olarak sosyal yaşantılar sonucu kazanılan tecrübelerden faydalanılarak olaylar hakkında değerlendirme yapılması sürecidir. Farkındalık kavramlarının çeşitlilik gösteriyor olması, farkındalık kavramının belirli bir alanla kısıtlanmaması gerektiğini göstermektedir. Kavramlara bakıldığında “ana odaklanma, kabullenme, yargısızlık ve gözlem” öğelerinin kavramların ana temasını meydana getirdiği belirtilebilir (Çatak ve Ogel, 2010).

Farkındalık gözlemlenebilen yapıda değildir, soyut bir düzendir ve aynı zamanlarda sürseler dahi bireyden bireye farklılaşabilen bir nitelik belirtir. Farkındalığın böyle özelliği, bireyin iç dünyasında evvelen sahip olduğu deneyimler, öğrenme, pekiştirme gibi süreçlerle ilişkili olduğunu ve tüm kişilerin şahsına özgü bir farkındalık algısı bulunduğunu göstermektedir (Deikman, 1996; Atalay, 2008). Bireyin farkındalık düzeyindeki yükseliş, kişinin öğrenme derecesinin artması veya durumları genellikle açıkladığı düzeyden başka şekilde algılaması biçiminde ele alınabilir (Uyar, 2019). Genellikle “fark etme durumu, bir bilinçlilik hali” veya “bilinç, bir fark etme işlemidir” biçiminde açıklamaları mevcuttur. Fakat bu kavramın çoğu farklı alanla ilişki biçimde ifade edilmesi, açıklamaların da ilişkilendirildiği alana göre gerçekleştirilmesini getirmekte ve farklı pek çok farkındalık tanımının ele alınmasına yardımcı olmuştur (Dökmen, 2002).

1.8.1.Farkındalığı etkileyen faktörler

Farkındalık kendi farkındalığını doğal bir gözlem olarak yaşayabilmekle gerçekleşir. Farkındalık, kişiye kendi zihinsel deneyimlerini nasıl değerlendirmesi ve yorumlaması gerektiği konusunda rehberlik eder. Kendi düşünce dünyasını anlamak isteyen bir kişi, sadece kendi zihnine odaklanarak, zihinde ortaya çıkan her şeyi gözlemleyerek bunu başarabilir. Bu anlamda, bir birey hem zihinle özdeşleşir, hem de zihnin gözlemcisi konumundadır (Akkoyun, 2005).

Farkındalığın etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlayan faktörler arasında konsantrasyon, duru görüş, zihnin muhafazası ve zihin dengesi yer almaktadır. Konsantrasyon, dikkati odaklanmış bir şekilde tutma ve zihni dağıtan unsurları sakinleştirme yeteneğini ifade eder. Duru görüş, olayları ve deneyimleri olduğu gibi görmeyi ve yargısız bir farkındalıkla karşılamayı içerir. Zihnin muhafazası, zihinsel aktivitelerin farkında olma ve onları gereksiz düşüncelerden ayırma yeteneğini ifade eder. Zihin dengesi ise, zihinsel dalgalanmaların farkında olma ve içsel deneyimlerin dengeli bir

şekilde yönetilmesini sağlama kapasitesini ifade eder. Bu faktörler, farkındalığın daha derin ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlar. Farkındalık sayesinde birey, kendi zihinsel deneyimlerini daha iyi anlayabilir, duygularını ve düşüncelerini daha objektif bir şekilde değerlendirebilir ve daha sağlıklı bir zihin durumuna ulaşabilir. Farkındalığa etki eden faktörler, konsantrasyon, duru görüş, zihnin muhafazası ve zihin dengesidir. Bunlar şöyle açıklanmaktadır (Baltzell ve Summers, 2017):

- **Konsantrasyon:** Konsantrasyon, dikkati odaklı ve derin bir şekilde tutma yeteneğidir. Farkındalık için dikkatin bir noktada yoğunlaşması ve dağılmalara izin verilmemesi önemlidir. Konsantrasyonu geliştirmek için meditasyon ve farkındalık egzersizleri gibi teknikler kullanılabilir.
- **Duru görüş:** Duru görüş, olayları ve deneyimleri olduğu gibi görebilme yeteneğidir. Yargılamadan, değerlendirme yapmadan, ön yargısız bir şekilde gerçekliği fark etmek ve kabul etmek anlamına gelir. Duru görüş, farkındalığın temel bileşenlerinden biridir.
- **Zihnin muhafazası:** Zihnin muhafazası, zihinsel aktivitelerin farkında olma ve gereksiz düşüncelerden ayırıştırma yeteneğidir. Zihin sürekli olarak düşünceler, duygular ve zihinsel gürültülerle doludur. Farkındalık, bu zihinsel aktivitelerin farkında olmayı ve onlara takılı kalmadan, yargılamadan izlemeyi içerir.
- **Zihin dengesi:** Zihin dengesi, zihinsel dalgalanmaların farkında olma ve içsel deneyimlerin dengeli bir şekilde yönetilmesini ifade eder. Zihin dengesi, aşırı tepkilere kapılmadan, duygusal ve düşünsel dengeyi koruyabilmeyi içerir. Bu, farkındalık sayesinde zihin durumunu izlemek ve dengelemek anlamına gelir. Bu faktörler, farkındalığın derinleşmesi ve etkili bir şekilde gerçekleşmesi için önemlidir. Farkındalık, bireyin kendi zihinsel deneyimlerini, duygularını ve düşüncelerini daha iyi anlamasını sağlar ve daha bilinçli bir yaşam sürmesine yardımcı olmaktadır. Bu faktörler, farkındalığın derinleşmesini ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktadır.

1.8.2.Farkındalık türleri

Farkındalık türleri genellikle algısal farkındalık, bedensel farkındalık ve hayal gücüne ilişkin farkındalık olarak gruplandırılır. Bu farkındalık türleri, insanın iç ve dış

dünyayı fark etme, deneyimleme ve anlama kapasitesini ifade eder. Farkındalık, bu farkındalık türleri üzerinden geliştirilebilir ve derinleştirilebilir (Akkoyun, 2005).

- **Algısal Farkındalık:** Algısal farkındalık, duyu organlarımızla aldığımız duyularla ilgili farkındalığı ifade eder. Gördüklerimiz, işittiklerimiz, kokladıklarımız, tattıklarımız ve dokunsal olarak hissettiklerimiz gibi duyusal deneyimlerimizi fark etmek bu türün içerisine girer. Örneğin, bir manzarayı, 18 bir müziği veya bir yemeği fark etmek algısal farkındalığa örnek olarak verilebilir.
- **Bedensel Farkındalık:** Bedensel farkındalık, anlık olarak bedenimizde olanları ve bedenimizin durumunu anlama becerisini ifade eder. Bedenimizdeki duyular, hisler, ağrılar, gerilimler gibi içsel deneyimlerimizi fark etmek bu türün içerisine girer. Örneğin, bir ağrıyı, bir gerilimi veya bir rahatlama hissini fark etmek bedensel farkındalığa örnek olarak verilebilir.
- **Hayal Gücüne İlişkin Farkındalık:** Hayal gücüne ilişkin farkındalık, zihnimizin içinde meydana gelen düşünceler, hayaller ve kurgularla ilgili farkındalığı ifade eder. Bu türde, kendi düşüncelerimizi, hayallerimizi, geçmişini veya geleceğini düşünce şeklinde zihnimizde canlandırmak ve fark etmek söz konusudur. Örneğin, bir anıyı hatırlamak, gelecekle ilgili bir plan yapmak veya hayal kurmak hayal gücüne ilişkin farkındalığa örnek olarak verilebilir (Akkoyun, 2005).

Kuan'ın (2007) farkındalık türlerini açıkladığı sınıflandırmaya göre ise:

- **Temel Farkındalık:** Bu tür farkındalık, günlük aktiviteler sırasında veya kendini dinleme anında duyusal verilerin veya nesnelerin bilinçli olarak fark edilmesini ifade eder. Bu tür farkındalık yargılamadan gözlem yapma ve fark etme üzerine kuruludur. Bu düzeyde farkındalık, nesneleri nesnel bir şekilde değerlendirmeden, sadece akılda tutmaktan oluşur.
- **Koruyucu Farkındalık:** Koruyucu farkındalık, duyusal verileri algıladığımızda, zihnin nesneye nasıl tepki verdiğinin farkında olmayı içerir. Bu düzeyde, duyusal verilerin kısıtlandığı durumlarla ilgilidir ve ahlaki değerlendirme gerektirir. Kişinin bu düzeyde tam bir farkındalık içinde olabilmesi için temel farkındalık düzeyindeki gereksinimleri yerine getirmesi gerekmektedir. Bu düzeyde farkındalık, kişinin tüm davranışlarında ve hareketlerinde tam bir farkındalık içinde olmayı içerir.
- **İçgözlemsel Farkındalık:** Bu işlev, koruyucu farkındalığın devreye girmediği durumlarda bir iyileştirme yöntemi olarak ortaya çıkar. İçgözlemsel farkındalıkta

bireyin dikkatini ve bilincini aktif bir şekilde kullanması gereklidir. Kişinin zihinsel durumlarını gözden geçirip analiz etmesi beklenir. Bu aşamada kişi, olumsuz düşüncelerini fark edebilir ve zamanla bu düşüncelerden sıyrılabilir.

- **Bilinçli Kavramsal Anlama:** Bu aşama, duyuşsal algılarla eş zamanlı gerçekleşmez; daha çok fikirler üzerinden şekillenir. Bu seviyedeki düşünceler, yapıcı ve olumlu temellere dayanır. Bu düzeyin en önemli katkısı, bireyin korku gibi zayıflıkları aşmasını ve bu duygulardan kurtulmasını sağlamasıdır. Kişinin ölüm gibi bir durumu anlayabilmesi için tam dikkat ve farkındalık durumunda olması gerektiği vurgulanır. Ölümle ilgili kaygıların hafifletilmesi amacıyla bilinçli kavramsallaştırma süreci uygulanır.

1.8.3.Farkındalığın özellikleri

Farkında olma durumu, kişinin dünyaya, kendisine ve sosyal çevresine karşı algısal farkındalığının artması demektir. Bir uyarıcı algılayabilmemiz için o uyarıcının belirli bir eşik üzerinde olup duyu organlarımıza iletebilecek kuvvete olması lazımdır. Duyu organlarına iletilen her uyarıcının farkına varmak güçtür. Önümüze yeni çıkan bir uyarıcı faktörü anlamlandırabilmemiz adına; bu uyarıcıyı zihnimize var olan zihinsel imgelerle tanımlamaya, bağdaştırmaya; bu uyarıcı ile birlikte heyecan duyulup (duyuşsal yaşantı geçirmeye); bu uyarıcıyla iletişim kurulma isteği duyulması en önemli gerekliliklerdendir. Farkında olma bu öğelerin tamamından meydana gelmektedir (Dökmen, 2002).

Farkındalık, zihnin doğal bir işlevi olsa dahi, bunun en iyi biçimde oluşması için bazı önemli özellik ve işlevlerin incelenmesi lazımdır. Zihinde kendiliğinden gelişen bir işlev olan farkındalığın en verimli şekilde oluşabilmesi adına birtakım olmazsa olmaz işlev ve özelliklerin incelenmesi lazımdır. Farkındalık kavramının, yargısızlık (non-judgemental), yalın dikkat (bare - attention) ve tasarlanmışkasıtlı (intentional) olmak üzere 3 temel özelliği bulunmaktadır (Dökmen, 2002).

- **Yargısızlık (non-judgemental):** Farkındalık, olayları ve deneyimleri yargılamadan, kabullenme ve objektif bir şekilde gözlemlene yeteneğini içerir. Yargılamadan farkındalıkla bakmak, deneyimleri daha net bir şekilde görmemize ve anlamamıza yardımcı olur.

- **Yalın dikkat (Bare-attention):** Farkındalık, anlık deneyimlere odaklanmayı ve dikkati dağıtan düşüncelerden arınmayı içerir. Yalın dikkat, mevcut anın farkına varma ve olayları daha derinlemesine gözlemleme yeteneğini geliştirir.
- **Tasarlanmış-kasıtlı (Intentional):** Farkındalık, bilinçli bir şekilde ve niyetle gerçekleştirilen bir süreçtir. Farkındalığı bilinçli bir şekilde uygulamak, dikkati yönlendirmeyi, öncelikleri belirlemeyi ve farkındalığı günlük yaşamın farklı alanlarına entegre etmeyi sağlar. Bu özelliklerin farkındalığın temelini oluşturduğu düşünülmektedir. Bu şekilde farkındalık, anlık deneyimlere daha fazla dikkat etmeyi, daha derin bir anlayış geliştirmeyi ve yaşamı daha bilinçli bir şekilde yaşamayı destekler.

1.8.4.Genel nöronal çalışma alanı farkındalık kuramı

Farkındalık teorileri ile ilgili yapılan araştırmaların öncü isimlerinden olan Psikolog Bernard J. Baarsla birlikte sinirbilimi uzmanları Jean-Pierre Changeux ve Stanislas Dehaene Genel Nöronal çalışma alanı teorisini ileri sürmüşlerdir. Teorinin ana odağı eğer vücut bir şeylerin farkına varırsa organizma harekete ederek pek çok uyararı işleme olarak bir döngüsel devinim meydana gelir. Beyin tüm organizmaya otomatik hale gelen vücutta motorik özellikleri harekete geçirmektedir. Bir örnekle açıklamak gerekirse klavyede hızlı yazı yazarken aslında bunu nasıl yaptığımızı düşünmeden hareket ederiz ancak size nasıl bu kadar hızlı yazabildiğiniz sorduklarında mükemmel bir organizasyonun resmini görürsünüz. İşte genel Nöronal çalışma alanı Teorisi buna ışık tutarak insanın yapısının mükemmel koordinasyonuna sahip olduğunu, beyin ve bütün organizmanın aslında üst düzey farkındalığa sahip olduğunu belirterek bu alanla ilgili önemli çalışmalara imza atmışlardır (Koch, 2018).

1.8.5.Öz farkındalık kuramı

Skinner'e (1974) göre bireyler çevreden gelen uyarılar aracılığı ile farkındalığın yanında kendi öz farkındalığının da bilinci bulunmaktadır. Bu sayede bireyin kendi davranışları ve kişiliğine karşı bir tutum içerisinde. Öz farkındalık kuramı bireyin kendi varlığını keşfetmesi sonucu kişinin kendi özünü dikkate alarak davranış sergilemektedir. Öz farkındalık kuramı odak noktası bireyin çevreye dikkat ve gözlem yapma yerine tümüyle kendi yapısını değerlendirme, kendi kişiliğini şekillendirme ön planda olmaktadır (Özen ve Gülaçtı, 2010). Öz farkındalığı bilinci yüksek bireylerde daha az sosyal çevreden

etkilendikleri, bireyin kendi değerlendirme ölçütlerini dikkate aldıkları varsayılmaktadır (Özen ve Gülaçtı, 2010). Öz farkındalığın bileşenleri de bireyin duygu düşünce ve karar aşamaları sürecini yönlendirmektedir. Bu bileşenleri sıralayacak olursak; Psikolojik, sosyal ve çevre, Fiziksel ve Felsefi etmenleri öz farkındalık kuramının bileşenleri olarak karşımıza çıkmaktadır (Campbell, 1980: Tufan, 2021).

1.8.6. Farkındalığın beş önemli basamağı

1.8.6.1. Fiziksel farkındalık

Fiziksel farkındalık, beş duyu organımızla gerçekleşen algılama sürecini ifade eder. Günlük yaşamda yoğun çalışma ve stres nedeniyle hayatımız monotonlaşabilir. Ancak fiziksel farkındalık sayesinde, nerede yemek yediğimiz veya nerede oturduğumuz gibi durumlarda daha bilinçli ve dikkatli tercihler yapabiliriz(ABAP Psikoloji, 2025).

1.8.6.2.Duygusal farkındalık

Fiziksel farkındalık, duygusal farkındalığın oluşumuna zemin hazırlar. Yapılan araştırmalar, bireylerin kendi duygusal yapılarını anlamlandırmada zorlandıklarını ortaya koymaktadır. Duygusal farkındalık ise psikolojik bir süreci ifade eder ve bireyin maruz kaldığı duygusal etkiler sonucunda gelişir(ABAP Psikoloji, 2025).

1.8.6.3.Düşüncesel farkındalık

Etrafımızda bulunan fiziksel ve duygusal unsurlar, düşüncelerimizi de etkilemektedir. Çoğu zaman olumsuz düşüncelerimizi dışa vurmaktan kaçınır ya da içimizde saklamayı tercih ederiz. Ancak bu durum, kontrolsüz bir şekilde organizmada düşünce farkındalığının ortaya çıkmasına neden olmaktadır(ABAP Psikoloji, 2025).

1.8.6.4.Sosyal farkında olma hali

Sosyal farkındalık, bireyin hoşgörüsü ve empati kurma yeteneğiyle doğrudan bağlantılıdır. Psikolojik açıdan, çevremizdeki insanlar yetiştirilme biçimleri, bakış açıları, giyim tarzları ve kültürel özellikleri gibi birçok faktör açısından farklılık gösterir. Bu farklılıkların sonucunda, çevremizdeki bireylerin düşüncelerini, davranış biçimlerini ve onları mutlu eden unsurları önceden fark edebiliyorsak, sosyal farkındalığımız var demektir (ABAP Psikoloji, 2025).

1.8.6.5.Evrensel farkındalık

Evrensel farkındalık, bireyin aslında uçsuz bucaksız evrenin küçük bir parçası olduğunu anlamasıyla ilgilidir. Gerçekleştirdiğimiz her davranış, tüm evren üzerinde bir etkiye sahiptir. Evren içinde var olmamızın mutlaka bir nedeni bulunmaktadır. Yaptığımız iyi ya da kötü eylemlerin dünya üzerindeki döngüyü etkilediğini fark etmek, evrensel farkındalığa ulaşmak olarak tanımlanabilir (ABAP Psikoloji, 2025).

1.9.Spor farkındalığı

Spor farkındalığı; sporun bireysel ve sosyal faydalarını öğrenme, başka kategorilerle ilişkilendirme, hayata transfer ve bu konular ile ilgili bireyin bilinçlendirmesidir. Spor yoluyla farkındalık ise, toplum tarafından yeterince bilinmeyen fakat toplumsal yaşamda üzerinde özenle durulması ihtiyaç duyulan mevzulara spor yöntemiyle dikkat çekmek ve spor camiasını bilgilendirmek, bu mevzulara olan ilgiyi canlı tutarak toplumda kalıcı tutumlar geliştirmektir (Uyar, 2019).

Günümüz dünyasında sporun önemi her geçen gün artmaktadır. Bu bağlamda, sağlam ve bilinçli nesiller yetiştirebilmek amacı ile bireylerin spor hususunda bilgilendirilmesi elzem olmaktadır. Ayrıca günümüzde tüm evrende meydana gelen ve her geçen gün hızla yaygınlaşan durağan hayatın, sağlık ve ekonomi alanına yaptığı olumsuz etkilerin verdiği zararların azaltılması durumunda spor kendini göstermektedir. Özellikle son dönemlerde sosyal medya ve teknolojinin gelişmesiyle beraber pek çok sahalarda farkındalık uğraşları gerçekleşmekte ve son iletişim ekipmanlarının kapsam alanından dolayı elde edilen veriler daha hızlı bir şekilde kullanıcılara ulaşmaktadır. Bilişim evrenindeki bu hızlı gelişim pozitif yönlendirildiğinde, toplumun farkındalık düzeyi hızlanmakta ve verilmek istenen mesajlar daha hızlı ve kolay bir şekilde yerine ulaşmaktadır. Kişinin spor alanında bilgilendirilmesi hem sosyal hem de kişisel yönden topluma katacağı yararlar yaşadığımız dünya üzerinde çok mühim bir konudur. Spor farkındalığı ve farkındalık incelemeleri, bir toplumda yaşayan bireylerin bilinçlendirilmesi ve toplum tarafından bilinmesi istenen hareketlerin/davranışların hayatta kullanılabilmesi noktasında kritik bir sosyal araçtır (Uyar, 2019).

Çocuk ve gençlerde paylaşım, adalet, hoşgörü, kurallara uyum bilincini oluşturmak, iş birliği ve dayanışma gibi insani değerlerle birlikte sporun birey, çevre, doğa ve

toplumsal olaylar üzerindeki etkisi ve işlevleri konusunda bilinç kazandırmak, okul sporlarının en temel eğitim ilkeleri ve hedefleri arasında yer almaktadır (Orhun, 1992). Beden eğitimi ve spor alanında farkındalık, bireyin bilişsel seviyesi, duygusal özellikleri ve psikomotor becerileriyle ilgili bilinçlenmesini, fark etme, farkına varma ve kendisinin farkında olma durumlarını ifade etmektedir. Bireyin tüm duyu organlarını kullanarak kendisi veya çevresi hakkında neyi ne kadar bildiğini, düşündüğünü ve hissettiğini ayırt edebilmesi ve bunları ihtiyaç ve istekleri doğrultusunda yaşamının herhangi bir anında kullanabilmesi olarak tanımlanmaktadır. Beden eğitimi ve sporda farkındalık, bilişsel, duygusal ve psikomotor unsurların geçmişten geleceğe aktarılmasını ve bireyin o süreçteki seçici tutumunu ortaya koyan bir süreçtir (Eski, 2010).

Spor farkındalığıyla ilişkilendirilen teoriler arasında Psikolojik Süreç Modeli, Bloom Taksonomisi, Bilişsel Alan, Duyuşsal Alan ve Devinişsel Alan gibi yaklaşımlar bulunmaktadır.

- **Psikolojik Süreç Modeli:** Bu model, insanların sporu deneyimleme sürecini açıklamak için kullanılır. Bu süreç, bireyin sporla ilgili bilgi ve becerileri öğrenme, anlama, uygulama ve içselleştirme aşamalarından oluşur. Psikolojik Süreç Modeli, bireylerin spor farkındalığına ulaşmalarını ve sporu hayatlarının bir parçası haline getirmelerini destekler (Funk ve James, 2001).
- **Bloom Taksonomisi:** Bloom Taksonomisi, öğrenme sürecini beş aşamada sınıflandıran bir teoridir. Bu aşamalar, bilgi düzeyinden başlayarak anlama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme düzeylerine kadar ilerler. Spor farkındalığıyla ilişkilendirildiğinde, bireylerin spor hakkında temel bilgileri öğrenmeleri, bu bilgileri anlama ve uygulama becerilerini geliştirmeleri, sporla ilgili analiz yapma yeteneklerini kazanmaları ve sonunda sporu değerlendirme ve sentezleme aşamalarına geçmeleri hedeflenir (Emra, 2018).
- **Bilişsel Alan:** Bilişsel alan, spor farkındalığıyla ilişkili olarak bireylerin spor hakkında bilgi, anlama, düşünme ve problem çözme becerilerini içerir. Bu alanda bireyler, sporun faydalarını, tekniklerini, stratejilerini ve taktiklerini öğrenir ve anlamaya çalışır. Bireylerin sporla ilgili bilişsel becerilerini geliştirmeleri, sporu daha derinlemesine anlamalarını ve bu bilgileri hayatlarında kullanmalarını sağlar (Luebke ve Lorie, 2013).

- **Duyuşsal Alan:** Duyuşsal alan, spor farkındalığıyla ilişkilendirilen duygu, tutum ve değerleri kapsar. Bu alanda bireyler, sporun duygusal yönlerini deneyimler, sporla ilgili tutumlarını ve değerlerini geliştirir. Spor farkındalığıyla ilişkili olarak bireylerin sporu sevmeleri, motivasyonlarını artırmaları, sporu yaşamlarının bir parçası olarak benimsemeleri ve sporu destekleyen tutumlar geliştirmeleri hedeflenir (elenk, 2016).
- **Devinişsel Alan:** Devinişsel alan, spor farkındalığıyla ilişkilendirilen motor becerileri ve hareket yeteneklerini içerir. Bu alanda bireyler, spor aktivitelerine katılım ve hareket becerilerini geliştirme konusunda bilinlenirler. Spor farkındalığıyla ilişkili olarak bireylerin hareket etme alışkanlıklarını geliştirmeleri, fiziksel aktiviteye katılımlarını artırmaları ve sporu aktif bir yaşam tarzının bir parçası haline getirmeleri amaçlanmaktadır (elenk, 2016).

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde yapılan çalışmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin elde edilmesi ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

2.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, Tunceli ili Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin spor farkındalık düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2.2. Araştırmanın konusu

Öğretmenlerin spor bilincine sahip olmaları, öğrencileri fiziksel aktiviteye teşvik etmeleri ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarını desteklemeleri açısından büyük önem taşımaktadır. Araştırma, öğretmenlerin sporla ilgili bilgi ve farkındalık seviyelerini ortaya koyarak, eğitim sisteminde spora verilen önemin artırılmasına yönelik öneriler sunabilir. Ayrıca, sporun bireysel ve toplumsal faydalarına dair öğretmenlerin bilinç düzeylerinin değerlendirilmesi, eğitim politikalarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Bu bağlamda çalışma, öğretmenlerin spor kültürüne yönelik tutumlarını belirlemek ve eğitim sürecinde sporun etkin bir şekilde kullanılmasına yönelik stratejiler geliştirmek açısından önemli bir kaynak olacaktır.

2.3. Araştırmanın yöntemi, evreni ve örnekleme

Araştırma betimsel bir çalışma olup çalışmanın yürütülmesinde tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinin amacı geçmişte olmuş olan veya halen olmaya devam eden bir olayı betimlemek ve tanımlamaktır. Fakat burada önemli olan şey olayı doğru gözlemleyip sonuçları doğru bir şekilde ortaya koymaktır (Karasar, 1991). Araştırma deseni olarak “*ilişkisel tarama*” türü tercih edilmiştir. Karasar, ilişkisel tarama modelini, iki ya da daha çok sayıda olan değişkenler arasında ki değişimin olup olmadığını ve hangi yönde değiştiğini gözlemeyi amaçlayan bir model olarak tanımlamıştır (Karasar, 2009).

Araştırmanın evrenini Tunceli ili Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda çalışan 1020 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise güç analizi yöntemi ile belirlenmiş 305 öğretmen oluşturmuştur. Çalışmaya katılmadan önce katılımcılara gönüllü onam formu doldurtulmuştur. Çalışmanın etik kurallara uygunluğu, Munzur Üniversitesi

Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'nun 2024/07 sayılı toplantısında alınan 5 numaralı kararlar onaylanmıştır.

2.4. Veri toplama araçları

Araştırmaya Tunceli ilinde ki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 305 katılımcı rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmaya katılan bireylere gönüllü onam formu doldurtulduktan sonra 6 soruluk kişisel bilgi formu (cinsiyet, yaş, mesleki deneyim, medeni durum, çocuk sayısı ve sporla ilişki düzeyi), ‘Spor Farkındalık Ölçeği’ kullanılmıştır (Uyar, 2019).

2.4.1. Spor farkındalık ölçeği

Uyar (2019) tarafından geliştirilen ve 30 madde ve iki (2) alt boyuttan oluşan 5’li likert tipine sahip “Spor Farkındalık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte yer alan 1., 3., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 12., 14., 15., 16., 18., 19., 20., 22., 24., 25., 27., 28. ve 29.’uncu ifadeler spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutunu, 2., 4., 8., 13., 17., 21., 23., 26. ve 30.’uncu ifadeler ise sosyal ve bireysel fayda alt boyutunu oluşturmaktadır. Uyar (2019) yaptığı araştırmada ölçeğin, toplam iç tutarlılık katsayısını. 94, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutu iç tutarlılık katsayısı. 95, sosyal ve bireysel fayda alt boyutu iç tutarlılık katsayısını. 83 olarak tespit etmiştir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 30, en yüksek puan ise 150’dir. Elde edilen puanlar, bireylerin spor farkındalık düzeylerini yansıtmaktadır; bu bağlamda, puanlar arttıkça farkındalık düzeyi de artmakta, puanların azalması ise farkındalığın düşük olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda ölçek puanları; 30-53 aralığı "hiç farkında değil", 54-77 aralığı "az düzeyde farkında", 78-102 aralığı "orta düzeyde farkında", 103-126 aralığı "farkında" ve 127-150 aralığı ise "tam farkında" şeklinde kategorize edilmiştir. Ölçekte olumsuz (ters) puanlanan herhangi bir madde yer almamaktadır.

2.5. Verilerin elde edilmesi

Araştırmada Tunceli ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlere ‘Spor Farkındalık Ölçeği’ uygulanmıştır. Ölçek formları katılımcılara Google Formlar aracılığıyla iletilmiştir.

2.6. Verilerin analizi

Spor Farkındalık ölçeğinden elde edilen veriler veriler SPSS 26.00 programına geçirilerek çalışma kapsamındaki değişkenlerin yüzde ve frekans değerleri hesaplanmıştır. Çalışmada kullanılacak uygun testlerin belli olması için normallik analizi gerçekleştirilmiştir. Normallik testi sonucunda skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri incelenmiş ve verilerin normallik varsayımlarını sağladığı görülmüştür (Tabachnick ve Fidell, 2013). Spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutu (Çarpıklık: -,843, Basıklık: 1,450), Sosyal ve Bireysel fayda (Çarpıklık: -,501, Basıklık: ,590), SFÖT (Çarpıklık: -,742, Basıklık: 1,411). Bu doğrultuda ikili değişkenlerin analizinde T-testi, ikiden fazla olan değişkenlerin analizi için Tek Yönlü Varyans Analizi testi uygulanmıştır. Anova testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu değişkenlerde hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Tukey testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler ile yapılan istatistiksel analiz sonucunda gruplar arasında ki farklılığın tespiti amacıyla anlamlılık seviyesi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1.Katılımcıların Spora İlgili Düzeyi Değişkenine İlişkin Analizi

	Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Sosyal ve Bireysel Fayda	SFÖT
X	77,1508	31,9344	109,0852
Ss	14,65716	6,75041	21,09937
Minimum	21,00	9,00	30,00
Maximum	105,00	45,00	150,00

Öğretmenlerin spor farkındalık düzeyi ölçeği alt boyutları ve ortalama puanları incelendiğinde, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ($x=77,15$), sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda ($x=31,93$), ölçeğin toplam puanları ($x=109,08$) olduğu görülmektedir.

Tablo 2.Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine İlişkin Analizi

	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Erkek	134	83,01	13,53	6,605	,000*
	Kadın	171	72,55	13,87		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Erkek	134	34,23	6,55	5,508	,000*
	Kadın	171	30,13	6,36		
SFÖT	Erkek	134	117,24	19,79	6,355	,000*
	Kadın	171	102,69	19,89		

Katılımcıların cinsiyet değişkenine ilişkin dağılımları incelendiğinde, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda ve ölçeğin toplam puanları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde erkeklerin kadınlardan daha fazla puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3.Katılımcıların Yaş Değişkenine İlişkin Analizi

		N	X	Ss	f	p	Anlamlı Fark
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	24-29 yaş ^a	20	82,45	8,94	3,493	,008*	e-c,d
	30-35 yaş ^b	53	79,60	15,07			
	36-41 yaş ^c	107	75,08	15,34			
	42-47 yaş ^d	95	75,04	14,69			
	48 yaş ve üzeri ^e	30	83,33	11,48			
	Toplam	305	77,15	14,65			
Sosyal ve Bireysel Fayda	24-29 yaş ^a	20	35,20	3,90	3,733	,006*	a-c,d
	30-35 yaş ^b	53	33,16	7,03			
	36-41 yaş ^c	107	30,94	6,94			
	42-47 yaş ^d	95	30,93	6,80			
	48 yaş ve üzeri ^e	30	34,26	5,48			
	Toplam	305	31,93	6,75			
SFÖT	24-29 yaş ^a	20	117,65	12,21	3,650	,006*	d-a,e
	30-35 yaş ^b	53	112,77	21,85			
	36-41 yaş ^c	107	106,02	21,98			
	42-47 yaş ^d	95	105,97	21,17			
	48 yaş ve üzeri ^e	30	117,60	16,58			
	Toplam	305	109,08	21,09			

Katılımcıların yaş değişkenine ilişkin dağılımları incelendiğinde, spor bilgisi ve bilgisi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda ve ölçekten alınan ortalama puanlar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde en yüksek ortalama puanı 24-29 yaş arasında olan katılımcıların sahip olduğu görülmektedir. Diğer taraftan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla Tukey testi uygulanmıştır. Bu bağlamda, spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutunda ki anlamlı farklılığın 48 yaş ve üzeri olan katılımcılar ile 36-41 yaş arasında ve 42-47 yaş arasında olan katılımcılar arasında olduğu görülmektedir.

Sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda ki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğu incelendiğinde 24-29 yaş arasında olan katılımcılar ile 36-41 yaş ve 42-47 yaş arasında olan katılımcılar arasında olduğu görülmektedir.

Ölçeğin ortalama puanları ile yaş değişkeni arasında ki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğu incelendiğinde ise 42-47 yaş arasında ki katılımcılar ile 24-29 yaş arasındakiler ile 48 yaş üzeri olan katılımcılar arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 4.Katılımcıların Mesleki Deneyim Değişkenine İlişkin Analizi

		N	X	Ss	f	p	Anlamlı Fark
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	1-5 yıl ^a	35	81,11	13,22	1,402	,242	
	6-11 yıl ^b	65	75,86	14,29			
	12-17 yıl ^c	125	76,04	16,11			
	18 yıl ve üzeri ^d	80	78,20	12,91			
	Toplam	305	77,15	14,65			
Sosyal ve Bireysel Fayda	1-5 yıl ^a	35	34,60	5,60	2,682	,047*	a-c
	6-11 yıl ^b	65	31,86	6,62			
	12-17 yıl ^c	125	31,02	7,30			
	18 yıl ve üzeri ^d	80	32,25	6,15			
	Toplam	305	31,93	6,75			
SFÖT	1-5 yıl ^a	35	115,71	18,59	1,749	,157	
	6-11 yıl ^b	65	107,72	20,68			
	12-17 yıl ^c	125	107,06	23,11			
	18 yıl ve üzeri ^d	80	110,45	18,71			
	Toplam	305	109,08	21,09			

Katılımcıların mesleki deneyim değişkenine ilişkin dağılımları incelendiğinde, sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir($p<0,05$). Diğer taraftan spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ve ölçeğin ortalama puanları ile mesleki deneyim alt boyutunda anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir($p>0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde 1-5 yıl mesleki deneyime sahip katılımcıların sahip olduğu görülmektedir.

Sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda ki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla Tukey testi uygulanmıştır. Sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda ki anlamlı farklılığın 1-5 yıl mesleki deneyime sahip katılımcılar ile 12-17 yıl mesleki deneyime sahip katılımcılar arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 5.Katılımcıların Medeni Durum Değişkenine İlişkin Analizi

	Medeni Durum	N	X	Ss	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Evli	207	75,14	15,15	-3,539	,000
	Bekar	98	81,38	12,60		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Evli	207	30,94	6,82	-3,814	,000
	Bekar	98	34,03	6,11		
SFÖT	Evli	207	106,08	21,64	-3,681	,000
	Bekar	98	115,41	18,44		

Katılımcıların medeni durum değişkeni ile spor farkındalık ölçeği alt boyutları arasında spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda ve ortalama puanlar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama

puanlar incelendiğinde bekârların evlilere göre spor farkındalıklarının daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 6.Katılımcıların Çocuk Sayısı Değişkenine İlişkin Analizi

	Çocuk Sayısı	N	X	Ss	t	p
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	1-3 çocuk	204	75,14	15,70	-3,454	,001*
	Çocuk Yok	101	81,19	11,28		
Sosyal ve Bireysel Fayda	1-3 çocuk	204	30,99	7,09	-3,518	,001*
	Çocuk Yok	101	33,83	5,54		
SFÖT	1-3 çocuk	204	106,14	22,50	-3,527	,000*
	Çocuk Yok	101	115,02	16,49		

Katılımcıların çocuk sayısı değişkeni ile spor farkındalık ölçeği alt boyutları arasında spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda ve ortalama puanlar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde çocuğu olmayanların çocuğu olanlara göre daha fazla ortalama puana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo7.Katılımcıların Spora İlgili Düzeyi Değişkenine İlişkin Analizi

		N	X	Ss		Anlamlı Fark
Spor Bilgisi ve Bilgiyi Ayırt Etme	Sporla İlgim Yok ^a	49	60,16	13,59	58,680	,000* d-a,b,c
	Katılımcı ^b	55	75,72	14,33		
	İzleyici ^c	79	75,05	10,67		
	Hem katılımcı hem izleyici ^d	122	85,97	10,10		
	Toplam	305	77,15	14,65		
Sosyal ve Bireysel Fayda	Sporla İlgim Yok ^a	49	30,04	5,44	69,153	,000* d-a,b,c
	Katılımcı ^b	55	31,49	6,13		
	İzleyici ^c	79	30,31	5,14		
	Hem katılımcı hem izleyici ^d	122	36,35	4,70		
	Toplam	305	31,93	6,75		
SFÖT	Sporla İlgim Yok ^a	49	84,20	18,33	64,612	,000* d-a,b,c
	Katılımcı ^b	55	107,21	20,11		
	İzleyici ^c	79	105,36	15,53		
	Hem katılımcı hem izleyici ^d	122	122,32	14,51		
	Toplam	305	109,08	21,09		

Katılımcıların spora ilgi düzeyi değişkeni ile spor farkındalık ölçeği alt boyutları arasında spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda ve ortalama puanlar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama

puanlar incelendiğinde hem katılımcı hem izleyici olan katılımcıların daha fazla puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir.

Spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyu ile sporla ilişki düzeyi alt boyutu arasında ki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğu incelemek amacıyla Tukey testi uygulanmıştır. Bu bağlamda hem katılımcı hem izleyici olan bireyler ile spora ilgisi olmayanlar, sadece katılımcı ve sadece izleyici olarak katılımcılar arasında olduğu görülmektedir.

Sosyal ve bireysel fayda alt boyutu ile sporla ilişki düzeyi alt boyutu arasında ki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğu incelemek amacıyla Tukey testi uygulanmıştır. Bu bağlamda hem katılımcı hem izleyici olan bireyler ile spora ilgisi olmayanlar, sadece katılımcı ve sadece izleyici olarak katılımcılar arasında olduğu görülmektedir.

Ölçeğin ortalama puanları ile sporla ilişki düzeyi alt boyutu arasında ki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğu incelemek amacıyla Tukey testi uygulanmıştır. Bu bağlamda hem katılımcı hem izleyici olan bireyler ile spora ilgisi olmayanlar, sadece katılımcı ve sadece izleyici olarak katılımcılar arasında olduğu görülmektedir.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, Tunceli ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin spor farkındalık düzeylerini çeşitli değişkenler ile birlikte ölçek puanları ve alt boyutlarında farklılaşma gösterip göstermediği ile ilgili bulgular tartışılmıştır. Katılımcıların spor farkındalık ölçeğinden aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde, $x=109,08$ olduğu görülmekle birlikte bu değer katılımcıların ‘farkında’ olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenleri ile spor farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde ise erkeklerin kadınlardan daha fazla ortalama puana sahip oldukları görülmektedir. Yetiş ve arkadaşlarının (2022) spor bilimleri fakültesinde ki öğrencilerin spor farkındalıklarına yönelik yapmış oldukları çalışmada cinsiyet değişkeni ile spor farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olduğu ve ölçekten aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde ise erkeklerin kadınlardan daha fazla ortalama puana sahip oldukları görülmektedir. Demirci’nin (2021) taraftarlar üzerinde yapmış olduğu çalışmada da cinsiyet değişkeni ile spor farkındalıkları hakkında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Aydemir’in yerel yönetimler bünyesinde görev alan personelin spor farkındalıklarını incelediği çalışmada cinsiyet değişkeni ile spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme alt boyutu arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde ise erkeklerin kadınlardan daha fazla puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda yapılan çalışmayı destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Aynı zamanda Cinsiyet değişkeninin spor farkındalık düzeyleri üzerindeki etkisini inceleyen çeşitli araştırmalar, bu iki değişken arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Örneğin, Vural ve Okan (2021) tarafından atıcılık branşındaki sporcular üzerinde yapılan bir çalışmada, cinsiyetin bilinçli farkındalık alt boyutlarında anlamlı farklılık yarattığı belirlenmiştir. Bu çalışmada, erkek ve kadın sporcuların farkındalık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmiştir. Benzer şekilde, Bayköse ve arkadaşlarının (2018) sporcularda cinsiyet farklılıklarının fiziksel algı düzeylerine etkisini inceledikleri araştırmada, cinsiyetin spor yeteneği algısı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yarattığı gözlemlenmiştir. Bu bulgu, cinsiyetin spor farkındalığı ve algısı üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Ergül ve arkadaşlarının (2016) lise öğrencileri üzerinde yaptığı bir çalışmada, cinsiyetin tenis sporuna yönelik farkındalık düzeylerinde anlamlı farklılıklar yarattığı

saptanmıştır. Bu araştırmada, erkek ve kadın öğrencilerin farkındalık düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Bu bulgular, cinsiyet değişkeninin spor farkındalık düzeyleri üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Erkeklerin spor farkındalığı ve algısı konusunda genellikle daha yüksek puanlar aldığı görülmektedir. Bu durum, toplumsal cinsiyet rollerinin ve beklentilerinin spor farkındalığı üzerindeki etkisini düşündürmektedir. Dolayısıyla, spor farkındalığını artırmaya yönelik program ve politikaların cinsiyet farklılıklarını dikkate alması ve özellikle kadınların spor farkındalığını ve katılımını teşvik edici stratejiler geliştirmesi önerilmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş değişkenleri ile spor farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde en yüksek ortalama puanı 24-29 yaş arasında olan katılımcıların sahip olduğu görülmektedir.

Yaş değişkeninin spor farkındalık düzeyleri üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalar farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Yetiş ve arkadaşları (2022) yaş grupları ile spor farkındalık puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulamazken, Yaşartürk ve arkadaşları (2022) özellikle “spora ilgi duyma” alt boyutunda yaşın pozitif yönde etkili olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, Eime ve arkadaşları (2013) genç bireylerin spor etkinliklerine daha fazla katılım sağladığını ve yaş ilerledikçe bu katılımın azaldığını ortaya koymuştur. Ancak spor farkındalığının yalnızca yaşla açıklanamayacağı da vurgulanmaktadır. Scheerder ve arkadaşları (2005) yaşın yanı sıra sosyo-ekonomik statü ve çevresel faktörlerin de bireylerin spor farkındalık düzeylerini etkileyebileceğini göstermiştir. Downward ve arkadaşları (2014) ise yaşın spor farkındalığı üzerindeki etkisinin kültürel ve ekonomik değişkenlerle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Öte yandan, Bayköse ve arkadaşları (2018) yaşın spor yeteneği algısını etkilediğini belirlerken, Ergül ve arkadaşları (2016) yaş değişkeninin tenis sporuna yönelik farkındalık düzeylerinde anlamlı farklılık yarattığını saptamıştır. Diğer taraftan Temel’in sınıf öğretmenleri üzerinde yapmış olduğu çalışmasında yaş değişkeni ile spor farkındalıkları arasında bir ilişki bulunmadığı gözlenmiştir (Temel, 2024). Katılımcıların ölçekten aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde ise en yüksek puanı 46 yaş ve üzerinde olan katılımcıların sahip oldukları gözlenmiştir. Bozali’nin özel eğitim bölümünde ki lisans öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmasında da yaş değişkeni ile spor farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir (Bozali, 2024). Katılımcıların ölçekten aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde ise katılımcıların yaşları yükseldikçe spor farkındalık düzeylerinin azaldığı görülmektedir. Bu bulgular, yaşın spor

farkındalığı üzerindeki etkisinin çok boyutlu ve değişken olduğunu göstermektedir. Yaş ilerledikçe spor farkındalığında azalma gözlemlenebileceği gibi, bu farkındalığın korunması veya artırılması için çevresel ve kültürel faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir. Bu doğrultuda, yaşam boyu spor alışkanlıklarını teşvik eden stratejiler geliştirilerek her yaş grubundaki bireylerin spor farkındalığının artırılması sağlanabilir.

Katılımcıların mesleki deneyim değişkenine ilişkin dağılımları incelendiğinde, sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir($p<0,05$). Diğer taraftan spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme ve ölçeğin ortalama puanları ile mesleki deneyim alt boyutunda anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir($p>0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde 1-5 yıl mesleki deneyime sahip katılımcıların sahip olduğu görülmektedir. Mesleki deneyim süresinin spor farkındalık düzeyi üzerindeki etkisi, literatürde farklı perspektiflerden ele alınmaktadır.

Bu çalışmada, mesleki deneyim değişkeninin sosyal ve bireysel fayda alt boyutunda anlamlı bir farklılık yarattığı, ancak spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme boyutlarında anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Bu bulgu, mesleki deneyimin bireylerin spora yönelik sosyal ve bireysel kazanımlarını artırabileceğini, ancak spor bilgisi edinme sürecinde tek başına belirleyici bir faktör olmayabileceğini göstermektedir. Benzer şekilde, Scheerder ve arkadaşları (2005), bireylerin mesleki ve sosyal konumlarının spor katılımı ve farkındalık düzeyleri üzerinde etkili olduğunu, ancak bu etkinin spor kültürü, sosyo-ekonomik statü ve çevresel faktörlerle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. Downward ve arkadaşları (2014) ise bireylerin mesleki deneyim süresinin, iş hayatındaki sorumluluklarının artmasına paralel olarak spor farkındalığını ve katılımını etkileyebileceğini öne sürmüştür. Öte yandan, mesleki deneyim süresi arttıkça spor farkındalığının düştüğünü gösteren çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin, Eime ve arkadaşları (2013), bireylerin çalışma hayatına atılmasıyla birlikte fiziksel aktiviteye katılım oranlarının azaldığını ve spor farkındalık düzeylerinin zamanla değişebileceğini ifade etmiştir. Benzer şekilde, Lim ve arkadaşları (2011), mesleki sorumlulukların artmasının bireylerin sporla ilgili farkındalığını ve katılımını olumsuz yönde etkileyebileceğini belirtmiştir. Ancak bazı araştırmalar, belirli meslek gruplarında spor farkındalığının mesleki deneyimle birlikte artabileceğini öne sürmektedir. Örneğin, sporla ilgili mesleklerde çalışan bireylerin, mesleki deneyim süresi arttıkça spora yönelik farkındalık düzeylerinin de yükseldiği belirtilmiştir (Green ve Jones, 2005). Bu durum, bireyin meslek hayatı boyunca sporla ilgili bilgiye daha fazla maruz kalmasıyla açıklanabilir. Sonuç olarak, mesleki deneyim süresinin spor farkındalık düzeyi üzerindeki

etkisi, bireyin mesleki alanına, sosyo-ekonomik statüsüne ve yaşam koşullarına bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Bu nedenle, ilerleyen çalışmalarda farklı meslek gruplarının spor farkındalık düzeyleri üzerindeki etkilerinin detaylı bir şekilde incelenmesi, bu alandaki literatüre önemli katkılar sağlayacaktır.

Katılımcıların medeni durum değişkeni ile spor farkındalık ölçeği alt boyutları arasında spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda ve ortalama puanlar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde bekarların evlilere göre spor farkındalıklarının daha fazla olduğu görülmektedir. Uğan'ın spor örgütlerinde çalışanların spor farkındalıklarını incelediği çalışmasında, medeni durum değişkeni ile spor farkındalık düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir (Uğan, 2023). Katılımcıların spor farkındalık ölçeğinden aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde, evlilerin bekarlara göre nispeten daha fazla puan ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Aynı zamanda Yardımcı'nın spor yapan çocukların ebeveynlerinin spor farkındalıkları ve spora bağlılıklarını incelediği çalışmasında katılımcıların medeni durum değişkeni ile spor farkındalık ölçeği toplam puanları ile alt boyutları arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir (Yardımcı, 2024). Konak'ın akademik personelin spor farkındalıklarına ilişkin yapmış olduğu çalışmasında, katılımcıların spor farkındalıkları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Diğer taraftan katılımcıların spor farkındalık ölçeğinden aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde ise evlilerin bekarlara göre daha fazla ortalama puana sahip oldukları görülmektedir (Konak, 2023). Sonuç olarak, çalışmada medeni durum değişkeni ile spor farkındalık ölçeğinin bazı alt boyutları arasında anlamlı farklılık olduğu görülse de, literatürde bu konuda çelişkili bulgular bulunmaktadır. Bu durum, medeni durumun tek başına spor farkındalık düzeylerini belirleyen temel bir faktör olmayabileceğini düşündürmektedir. Gelecekte yapılacak araştırmalarda, medeni durumun yanı sıra bireylerin yaşam tarzı, mesleki durumu ve sosyo-ekonomik düzeyi gibi faktörler de dikkate alınarak daha kapsamlı incelemeler yapılması önerilmektedir. Ayrıca, farklı yaş gruplarındaki bireylerin spor farkındalık düzeylerini anlamaya yönelik boylamsal çalışmaların gerçekleştirilmesi, konunun daha derinlemesine analiz edilmesine katkı sağlayacaktır.

Katılımcıların çocuk sayısı değişkeni ile spor farkındalık ölçeği alt boyutları arasında spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda ve ortalama puanlar

arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde çocuğu olmayanların çocuğu olanlara göre daha fazla ortalama puana sahip olduğu görülmektedir. Örneğin, Akbal ve arkadaşlarının (2024) yaptığı bir çalışmada, 14-16 yaş aralığında çocuğu olan ebeveynlerin spor farkındalığı incelenmiş ve ebeveynlerin spor farkındalığının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi ve sportif geçmiş gibi değişkenler açısından farklılık gösterdiği bulunmuştur. Bu çalışmada, çocuğu olan ebeveynlerin spor farkındalığı düzeyleri üzerinde çeşitli demografik faktörlerin etkili olduğu vurgulanmıştır. Benzer şekilde, Üstün ve Karaali'nin (2021) araştırmasında, spor yapan ve yapmayan çocuğa sahip ebeveynlerin çocukları ile olan iletişimleri incelenmiş ve spor yapan çocukların ebeveynlerinin çocuklarıyla daha olumlu iletişim kurdukları tespit edilmiştir. Bu durum, sporun aile içi iletişimi ve farkındalığı artırabileceğini göstermektedir. Ayrıca, Atasoy ve Pekel'in (2021) çalışmasında, zihinsel engelli çocuğa sahip ailelerin sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeyleri incelenmiş ve ailelerin eğitim durumu, aylık gelir ve spor yapma durumlarının farkındalık düzeylerini etkilediği bulunmuştur. Bu da, ebeveynlerin spor farkındalığının çeşitli sosyoekonomik faktörlerden etkilendiğini göstermektedir. Bu bulgular ışığında, çocuğu olmayan bireylerin spor farkındalık düzeylerinin daha yüksek olması, onların spora daha fazla zaman ve kaynak ayırabilmelerinden kaynaklanabilir. Çocuğu olan bireyler ise çocuklarının bakımı ve sorumlulukları nedeniyle spora daha az zaman ayırabilirler, bu da spor farkındalık düzeylerini etkileyebilir. Ancak, ebeveynlerin çocuklarını spora yönlendirmeleri ve bu süreçte aktif rol almaları, hem kendi spor farkındalıklarını hem de çocuklarının gelişimini olumlu yönde etkileyebilir. Dolayısıyla, ebeveynlerin spor farkındalığını artırmaya yönelik programlar ve politikalar geliştirilmesi, toplum genelinde spor kültürünün yaygınlaşmasına katkı sağlayabilir.

Katılımcıların spora ilgi düzeyi değişkeni ile spor farkındalık ölçeği alt boyutları arasında spor bilgisi ve bilgiyi ayırt etme, sosyal ve bireysel fayda ve ortalama puanlar arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Ölçekten alınan ortalama puanlar incelendiğinde hem katılımcı hem izleyici olan katılımcıların daha fazla puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Fenci'nin sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun öğretimine yönelik spor farkındalık düzeylerini incelediği çalışmasında, spor bilgisi ve ayırt etme alt boyutu ile sosyal ve bireysel fayda alt boyutları ile spora ilgi düzeyi değişkeni arasında anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir (Fenci, 2022). Benzer şekilde, Çeyiz ve arkadaşlarının (2023) yerel yönetim çalışanları üzerinde yaptığı çalışmada, spor

farkındalığı ile spor etkinliklerine yönelim arasında yüksek düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bulgu, spora olan ilginin ve katılımın, bireylerin spor farkındalık düzeylerini artırdığını göstermektedir. Ayrıca, çalışmada cinsiyet, eğitim durumu ve ailede sporcu bireylerin varlığı gibi demografik faktörlerin de spor farkındalığını etkilediği belirtilmiştir. Altıntaş'ın (2022) bedensel engelli bireylerle yaptığı çalışmada ise, spor farkındalık düzeyi ile mutluluk düzeyi arasında pozitif yönde orta şiddette bir ilişki bulunmuştur. Bu durum, spora katılımın sadece fiziksel değil, aynı zamanda psikolojik faydalar da sağladığını göstermektedir. Ergül, Tınaz ve Ertaç'ın (2016) lise öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmada, tenis sporuna yönelik farkındalık düzeyinin cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi, ailenin eğitim durumu, mesleki durumu, sosyo-ekonomik durumu ve spora olan ilgi gibi faktörlere göre anlamlı farklılıklar gösterdiği bulunmuştur. Bu bulgu, demografik ve sosyo-ekonomik faktörlerin spor farkındalığı üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu çalışmaların ortak noktası, spora ilgi düzeyi ve katılımın, bireylerin spor farkındalık düzeylerini ve bu farkındalığın alt boyutlarını etkilediğini göstermesidir. Hem katılımcı hem de izleyici olarak spora dahil olan bireylerin daha yüksek farkındalık düzeylerine sahip olması, sporun bireylerin bilgi düzeyini, sosyal etkileşimlerini ve bireysel faydalarını artırdığını göstermektedir. Ayrıca, demografik faktörlerin de spor farkındalığı üzerinde etkili olduğu, bu nedenle spor politikalarının ve programlarının bu faktörleri dikkate alarak planlanması gerektiği vurgulanmaktadır.

Öneriler

- Öğretmenlerin spor farkındalığını artırmak amacıyla, her dönem başında okullarda “Sağlıklı Yaşam ve Spor” temalı seminerler düzenlenmesi ve bu seminerlerde öğretmenlerin spor yapma alışkanlıklarını geliştirebilmeleri için bireysel danışmanlık hizmeti sunulması önerilebilir.
- Kadın öğretmenlerin spor farkındalığını artırmaya yönelik olarak, kadınlara özel spor kulüpleri kurulması ve bu kulüplerde hem fiziksel aktiviteye hem de sağlıklı yaşam farkındalığına yönelik atölye çalışmaları yapılması önerilebilir.
- Öğretmenlerin yaş gruplarına göre spor etkinliklerine katılım eğilimleri farklılaşabileceğinden, 30 yaş altı, 30-40 yaş arası ve 40 yaş üstü öğretmenlere özel spor programları hazırlanması önerilebilir. Bu programlar, her yaş grubunun fiziksel kapasitesine ve ilgi alanlarına göre şekillendirilebilmesi önerilebilir.

- Evli ve çocuk sahibi öğretmenlerin spor farkındalığını artırmak için, hafta sonları aile katılımlı spor şenlikleri düzenlenmesi ve bu şenliklerde hem ebeveynlerin hem de çocukların birlikte spor yapabileceği etkinliklere yer verilmesi önerilebilir.
- Okul yönetimlerinin ve beden eğitimi öğretmenlerinin iş birliğinde, öğretmenler arası “Sağlıklı Okul Turnuvaları” organize edilmesi ve bu tür etkinliklerin ödüllerle teşvik edilmesi önerilebilir.
- Spor farkındalığının artırılmasında görsel ve dijital materyallerin etkili kullanılabilmesi için, öğretmenlerin okul içindeki panolarda ve dijital iletişim platformlarında sporla ilgili bilgilendirici içeriklerle sürekli karşılaşmasını sağlayacak bir farkındalık kampanyası yürütülmesi önerilebilir.
- Öğretmenlerin spor yapmaya karşı motivasyonlarını artırmak amacıyla, il veya ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından yılın en aktif öğretmeni gibi ödül programlarının düzenlenmesi ve bu ödüllerin öğretmenlerin sporla ilgili başarılarını tanıyan bir yapıya kavuşturulması önerilebilir.
- Özellikle kırsal bölgelerde görev yapan öğretmenlerin spor imkanlarına erişimini artırmak adına, köy okullarına mobil spor araçları gönderilmesi ve bu araçlarla belirli günlerde öğretmenler ve öğrenciler için spor etkinlikleri düzenlenmesi önerilebilir.
- Spor farkındalığını artırıcı etkinliklerde öğretmenlerin görüş ve önerilerini almak, katılımcı bir yaklaşımla programlar geliştirmek amacıyla her okulda “Spor Farkındalığı Komisyonu” kurulması ve bu komisyonun düzenli olarak toplanarak geri bildirim sağlaması önerilebilir.
- Spor farkındalığına yönelik yürütülecek tüm çalışmaların, ilgili üniversitelerin spor bilimleri fakülteleri ile iş birliği içinde yürütülmesi ve bilimsel temele dayalı programların geliştirilmesi önerilebilir.

5.KAYNAKLAR

- ABAP Psikoloji.** (2025, Ocak 13). *Farkındalık ve farkındalığın beş önemli basamağı*. ABAP Psikoloji.
- Açıkgöz, K. Ü.** (1996). *Etkili öğrenme ve öğretme*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Akbal, S., Yılmaz, B., Koçak, Ö., Sadık, R.** (2024). 14-16 Yaş Aralığında Çocuk Sahibi Olan Ebeveynlerin Spor Farkındalığının Değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 8-15.
- Akkoyun, F.** (2005). Gestalt terapi: Büyüme ve gelişme gücümüzün harekete geçişi (2. baskı, Yayın No: 238). Nobel Yayın Dağıtım.
- Aktaş Üstün, N., Karaali, E.** (2021). Spor Yapan ve Yapmayan Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Çocukları İle İletişimlerinin İncelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(1), 63-70.
- Appelbaum, S. A.** (1973). Psychological-mindedness: Word, concept and essence. *The International Journal of Psycho-Analysis*, 54, 35.
- Aracı, H.** (1999). Okullarda beden Eğitimi. Ankara: Bağırhan Yayın Evi.
- Atasoy, T., Pekel, A.** (2021). Zihinsel engelli çocuğa sahip ailelerin sporun etkilerine yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 96-107.
- Ataünal, A.** (2003). *Niçin ve nasıl bir öğretmen*. Ankara: Milli Eğitim Vakfı Yayınları.
- Aydemir, A.** (2024). Yerel yönetimler bünyesinde görev alan personelin spor farkındalık düzeylerinin yaşam becerileri üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Doktora tezi*, Kocaeli Üniversitesi.
- Baltzell, A., Summers, J.** (2017). Mindfulness meditation in sport: Why MMTS 2.0. In *The power of mindfulness: Mindfulness meditation training in sport (MMTS)*.
- Basım, N., Argan, M.** (2009). Spor yönetimi. Detay Yayıncılık.
- Başaran, Ş. E.** (2006). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Ekinoks Yayınevi.
- Bayköse, N., Saraç, H., Civar Yavuz, S.** (2018). Cinsiyet ve fiziksel algı: Sporcularda cinsiyet farklılıkları fiziksel algı düzeylerinin farklı olmasının nedeni olabilir mi? *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9. <https://doi.org/10.31680/gaunjss.425154>
- Bilen, M.** (2006). Plandan uygulamaya öğretim. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bozali, M.** (2024). Özel eğitim bölümü lisans öğrencilerinin spor farkındalıkları ile fiziksel aktivite düzeylerinin değerlendirilmesi. *Yüksek lisans tezi*, Trabzon Üniversitesi.
- Bruner, J. S.** (1991). *Bir öğretim kuramına doğru*. (Çev., F. Varış ve T. Gürkan). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Campbell, J.** (1980). The relationship of nursing and self-awareness. *Advances in Nursing Science*, 2(4), 15-25.

- Çatak, P. D., Oegel, K.** (2010). Mindfulness as a therapy method. *Archives of Neuropsychiatry*, 47(1), 69–73.
- Çelenk, S.** (2016). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Çeyiz, S., Alagül, Ö., Kara, İ.** (2022). Yerel yönetim çalışanlarının spor farkındalıkları ile spor etkinliklerine yönelimleri üzerine ilişkisel bir araştırma: İstanbul ili örneği. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(2), 63-72.
- Deikman, A. J.** (2007). 'Ben' = farkındalık. *Journal of Istanbul University Faculty of Theology*, (16), 355–369.
- Demirci, A. K.** (2021). *Samsunspor taraftarlarının spor farkındalığı ile fanatikklik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı).
- Demirel, Ö.** (2017). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya*. (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirtaş, S.** (2018). Spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*, Balıkesir Üniversitesi.
- Dewey, J.** (1944). *Democracy and education*. New York: The free press.
- Downward, P., Lera-López, F., Rasciute, S.** (2014). The correlates of sports participation in Europe. *European Journal of Sport Science*, 14(6), 592–602.
- Dökmen, Ü.** (2002). *Yarına kim kalacak? Evrenle uyumlaşma sürecinde var olmak, gelişmek, uzlaşmak* (Yayın No: 242). Sistem Yayıncılık.
- Dönmez, A.** (2018). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntemleri ve kişilik özelliklerinin belirlenmesi (Sakarya il örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi.
- Eime, R. M., Charity, M. J., Harvey, J. T., Payne, W. R.** (2015). Participation in sport and physical activity: associations with socio-economic status and geographical remoteness. *BMC public health*, 15, 1-12.
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., Payne, W. R.** (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: Informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10(1), 98.
- Emra, D.** (2018). *Çeviri öğretimi: Hedef ve ölçme*. Hiperlink Eğit. İlet. Yayınları.
- Erdemli, A.** (2002). *Spor felsefesi* (3. baskı). E Yayınları.
- Erden, A.** (1998). *Anadolu giysi kültürü*, Ankara: Duman Ofset.
- Ergül, M. A., Tınaz, C., Ertaç, M.** (2016). Lise öğrencilerinin spora yönelik farkındalık düzeylerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Tenis branşı örneği. *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(2), 69-83. <https://doi.org/10.17644/sbd.255155>

- Erkal, M.** (1982). *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Ertürk, S.** (1998). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.
- Eski, T.** (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin kış sporlarına yönelik farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi (Kastamonu ili örneği). *Doktora tezi*, Gazi Üniversitesi.
- Fenci, N.** (2022). Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi ve oyun öğretimine yönelik spor farkındalıklarının incelenmesi. *Yüksek lisans tezi*, Gaziantep Üniversitesi.
- Funk, D. C., James, J.** (2001). The psychological continuum model: A conceptual framework for understanding an individual's psychological connection to sport. *Sport Management Review*, 4(2), 119–150.
- Gillet, B.** (1982). *Spor nedir?*. (Çev., Durak, M.) İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Green, B. C., Jones, I.** (2005). Serious leisure, social identity and sport tourism. *Sport in Society*, 8(2), 164–181.
- Gümüşova, M.** (1991). *Eğitim kurumlarında beden eğitimi ve spor açılış konuşması. 1. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. M.E. B. Okul İçi Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı. İzmir: Milli Eğitim Basımevi. 33.*
- Harmandar, H.** (2004). *Beden eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Hayes, S. C., Wilson, K. G.** (2003). Mindfulness: Method and process. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 10(2), 161.
- İnal, A.N.** (2000). *Beden eğitimi ve spor bilimlerine giriş*. Konya: Desen Ofset Matbaacılık
- Kabat-Zinn, J.** (2009). *Letting everything become your teacher: 100 lessons in mindfulness*. Delta.
- Karabulut, O. E., Altun, M.** (2018). Düzenli olarak spor yapan ve yapmayan kadınların sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının farklı değişkenler bakımından incelenmesi: Kırşehir ili örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1).
- Karasar, N.** (1991). Bilimsel araştırma teknikleri (4. baskı). Sanem Matbaacılık.
- Karasar, N.** (2009). Bilimsel araştırma yöntemi (20. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, Z.** (2001). *Bir meslek olarak öğretmenlik ve öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem yayınları.
- Koch, C.** (2018). What is consciousness. *Nature*, 557(7704), S8–S12.
- Kuran, K.** (2002). Öğretmenlik mesleği (niteliği ve özellikleri). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. (Ed. Türkoğlu, A.). (2. Baskı). Ankara: Mikro Yayınları.
- Laker, A.** (2012). Culture, education and sport. In *Sociology of sport and physical education* (pp. 1–14). Routledge.
- Lim, S. T., Warner, S., Dixon, M. A., Kim, C.** (2011). The role of sport participation in work-family conflict: An examination of female intercollegiate coaches. *Journal of Sport Management*, 25(1), 39–51.

- Luebke, S., Lorié, J.** (2013). Use of Bloom's taxonomy in developing reading comprehension specifications. *Association of Test Publishers*, 1(1), 1–27.
- MEB.** (1970). *Ortaokul programı*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Okumuş, M.** (2013). *Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Programlarında Farklı Din Ve İnançların Öğretimi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Orhun, A.** (1992). Fair play: Okul sporunda bir eğitim ülkesidir. In *Spor Bilimleri II. Ulusal Kongresi Bildirileri*. Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu Yayınları No: 3.
- Özbaydar, S.** (1983). *İnsan davranışının sınırları ve spor psikolojisi*. Altın Kitaplar.
- Özen, Y., Gülaçtı, F.** (2010). Benlik-kavramı ve benliğin gelişimi: Bilen benliğe gereksinim var mı? *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 20–38.
- Scheerder, J., Vanreusel, B., Taks, M., Renson, R.** (2005). Social stratification patterns in adolescents' active sports participation behaviour: a time trend analysis 1969-1999. *European Physical Education Review*, 11(1), 5-27.
- Şahin, A. E.** (2003). Meslek ve öğretmenlik. Öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şendurur, Y.** (2001). Keman eğitiminde etkili öğrenme öğretme yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3).
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S.** (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Temel, S.** (2024). Sınıf öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeyi ve spor farkındalıklarının incelenmesi. *Yüksek lisans tezi*, İstanbul Topkapı Üniversitesi.
- Tufan, S.** (2021). Hemşirelik uygulamalarında öz farkındalık ölçeği: Kültürel uyarlama çalışması. *Doktora tezi*, Hacettepe Üniversitesi.
- Türkiye Halk Sağlığı Kurumu.** (2013). *Birinci basamak hekimler için obezite mücadele elkitabı* (Yayın No: 978-975-590-458-0). Sağlık Bakanlığı Yayınları.
- Uğan, K.** (2023). Spor örgütlerinde çalışanların spor farkındalık düzeyleri ile iş performansları arasındaki ilişki. *Yüksek lisans tezi*, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.
- Uyar, Y., Sunay, H.** (2020). Spor farkındalığı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(1), 46–58.
- Varış, F.** (1997). Eğitimde program geliştirme: Teori ve teknikler. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Vural, C., Okan, İ.** (2021). Sporda bilinçli farkındalık: Atıcılık spor branşları üzerine bir araştırma. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 265-273.
- World Health Organization.** (2020). *World health statistics 2010*. Erişim tarihi: 10.01.2025
- Yamaner, F.** (2001). Beden eğitimi ve sporda temel ilkeler. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Yardımcı, K.** (2024). Spor yapan çocukların ebeveynlerinin spor farkındalıkları ve spora bağlılıklarının incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Yozgat Bozok Üniversitesi.

- Yaşartürk, F., Genç, A., Peker, H., Bakar, M., Bayburtlu, M. B.** (2022). Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin boş zamanda sıkılma algısı ve spora yönelik tutum düzeyleri arasındaki ilişki. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 402-416.
- Yero, J.** (2010). *Teaching in Mind: How Teacher Thinking Shapes Education*. United States of America.
- Yetim, A.** (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.
- Yetiş, Ü., Aytaç, K. Y., Gündoğdu, M.** (2022). Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin farklı değişkenlere göre spor farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı 1), 594-602.

ÖZGEÇMİŞ

EKLER

EK1. Kişisel Bilgi Formu

Bu çalışma Öğretmenlerin Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesine yönelik ilişkilerinin çeşitli demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadıklarına bakılacaktır. Araştırmada kişisel hiçbir veriye ihtiyaç duyulmamakta olup cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacak, sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir Gösterdiğiniz ilgiden dolayı şimdiden teşekkür ederim.

1. **Cinsiyet:** Erkek () Kadın ()
2. **Yaşınız (yazınız)**
3. **Mesleki Deneyim Yılıınız (yazınız):**
4. **Medeni Durum:** Evli () Bekar ()
5. **Çocuk Sayınız:**
6. **Sporla İlişki Düzeyiniz:** Spora İlgim Yok () Katılımcı ()
İzleyici () Hem Katılımcı hem İzleyici ()

EK2. Spor Farkındalık Ölçeği

	Spor Farkındalık Ölçeği	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Spora özgü terimler konusundaki bilgime güvenirim.					
2	Spor olaylarını bir başka kişiyle tartışabilirim.					
3	Bir spor müsabakasında hakemin verdiği kararları yorumlayabilirim.					
4	Temel spor branşlarının oyun kuralları konusundaki bilgime güvenirim.					
5	Sporda başarılı ülkeler dikkatimden kaçmaz.					
6	Önemli spor olaylarını aklımda tutmaya çalışırım.					
7	Sporla ilgili bir haber duyduğumda o branşa özgü bilgiler kafamda canlanır.					
8	Spor alanındaki gelişmeler dikkatimden kaçmaz.					
9	Büyük spor organizasyonlarına örnekler verebilirim.					
10	Sporla ilgili ulusal/uluslararası kuruluşlara örnekler verebilirim.					
11	Spor medyasını günlük olarak takip etmeye çalışırım.					
12	Spor tarihine damgasını vurmuş önemli sporcuları hatırlayabilirim.					
13	Spor dallarının temel materyallerinin özelliklerini tanımlayabilirim.					
14	Spor camiası içinden beş kişinin adını hiç düşünmeden söyleyebilirim.					
15	Spor ile ilgili kurumların işlevlerini temel düzeyde bilirim.					
16	Sporda merak ettiğim konular hakkında araştırma yapmaya çalışırım.					
17	İnsanlarla spor hakkında konuşmaktan keyif alırım.					
18	Spor programlarını izlerken seçici davranırım.					
19	Spor takımlarıyla özdeşleşmiş renkler hafızamda yer edinmiştir.					
20	Sporun benim için ne anlama geldiğini yazılı olarak ifade edebilirim.					
21	Halka açık olan spor etkinliklerine katılmaya çalışırım.					
22	Sporun stresi azaltmaya yardımcı olduğu düşünüyorum.					
23	Sporun insanın sosyalleşmesine katkı sağladığını düşünüyorum.					
24	Spor, insanların yaşam kalitesinin artmasına katkı sağlar.					
25	Sağlıklı kalmak için spor yapmanın faydalı olduğunu düşünüyorum.					
26	Spor, farklı kültürlerden insanların kaynaşmalarını sağlayan bir araçtır.					
27	Etrafımda spor yapan insanlar gördüğümde onları saygıyla karşılarım.					
28	Spor yapmak beni mutlu eder.					
29	Çocukların gelişimleri için spor faydalıdır.					
30	Spor yapmak için bir gerekçeye ihtiyacım olmadığını düşünürüm.					

EK3. İzin Yazısı

17.04.2025 14:15

Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sistemi

> Araştırma Uygulama İzinleri Başvuru ve Değerlendirme Sistemi > Başvuru Detayı

BAŞVURU DETAYI

Başvuru Bilgileri

Başvuru Durumu: Onaylandı

Başvuru No: MEB.TT.2025.023360

Başvuru Tarihi: 13.04.2025

Kişisel Bilgiler

T.C. Kimlik No: 14*****04

Adı Soyadı: FATMA ADIYAMAN

Telefon: 5539720752

E-Posta: gurgulfatma@hotmail.com

Adres: Atatürk mah. orhan veli yıldırım sitesi a blok kat.5 no.19 tunceli merkez

Başvuru Bilgileri

Başvuru Şekli: Üniversite

Başvurunun Yapıldığı Ülke: Türkiye

Başvuran Unvanı: Öğrenci

Kademe: Yüksek Lisans

Üniversite Adı: MUNZUR ÜNİVERSİTESİ

Fakülte / Enstitü / Yüksek Okul: LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Bölüm / Anabilim Dalı: BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR (YL) (TEZLİ)

Yurtdışı Üniversite Bilgisi:

Araştırma Bilgileri

<https://arastirmaizinleri.meb.gov.tr/panel/arastirma-uygulamaları/basvuru-detay/Yml1ZWZlMmU0YTQ1NGM2MToyNWQ3NmI3OTYxMDkzMzc5N...> 1/8

Bu Araştırmanın İçeriği Eğitim Teknolojileri ile Doğrudan İlgilidir: Hayır

Bu Araştırma Öğrencilerin Doğrudan Akademik Başarılarını Ölçmeye Yöneliktir: Hayır

Araştırmanın Konusu ve İlişkili Konular: (Bilişsel ve Duyuşsal Özellikler, Farkındalık)

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Spor, Farkındalık, Spor Farkındalığı

Araştırmanın Niteliği: Yüksek Lisans Tezi

Uygulama Bilgileri

Uygulama Yapılacak İl Sayısı: 1

ÇALIŞMA GRUBU	TEŞKILAT TÜRÜ	UYGULAMA YAPILACAK MEB TEŞKILATI	TALEP EDİLEN OKUL/KURUM SAYISI
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Anadolu Lisesi	2
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Fen Lisesi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Halk Eğitimi Merkezi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Mesleki Eğitim Merkezi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Rehberlik ve Araştırma Merkezi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Spor Lisesi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, BİLSEM (Üstün veya Özel Yetenekliler)	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Anaokulu	4
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Akşam Sanat Okulu (DHGM)	1

YARATMA GRUBU	TEYİNE TÜRÜ	MEB TEŞKİLATI	OKUL/KURUM SAYISI
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, İlkokul	5
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Ortaokul	5
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, İmam Hatip Ortaokulu	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Eğitim Anaokulu	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Eğitim Uygulama Okulu (I. Kademe)	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Eğitim Uygulama Okulu (II. Kademe)	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Eğitim Meslek Okulu (Zihinsel Engelliler)	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Eğitim Uygulama Okulu (III. Kademe)	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Türk Okul Öncesi Kurumu	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Motorlu Taşıt Sürücüler Kursu	2
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Özel Muhtelif Kurslar	3

YARATILAN GRUPLAR	TEKNEKİ TÜRÜ	MEB TEŞKİLATI	OKUL/KURUM SAYISI
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Sosyal Etkinlik ve Gelişim Merkezi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Güzel Sanatlar Lisesi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Ölçme Değerlendirme Merkezi	1
Öğretmen	Okul / Kurum	TUNCELİ, MERKEZ, Anadolu Meslek Programı	2

Araştırmaya İlişkin Belgeler

Tez Önerisi: [Tez Önerisi](#)

Enstitü Yönetim Kurulu Kararı: [Enstitü Yönetim Kurulu Kararı](#)

Araştırma Proje Bilgileri:

Veri Toplama Aracı/Araçları:

VERİ TOPLAMA ARACI ADI	VERİ TOPLAMA ARACI TÜRÜ
Öğretmenlerin Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi	Anket

Araştırma Uygulama İzni Başvuru Taahhütnamesi: [FATMA ADIYAMAN_Araştırma Uygulama İzni Başvuru Taahhütnamesi](#)

Araştırma/Tıbbi Araştırmalar İçin Etik Kuruldan Alınan Onay Belgesi: [FATMA ADIYAMAN_Etik Kuruldan Alınan Onay Belgesi](#)

Araştırma Yürütülen Birimdeki En Üst Makamdan Alınan Olur Belgesi:

Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu: [FATMA ADIYAMAN_Ayrıntılı Bilgilendirme ve Gönüllü Katılım Formu](#)

Veli Onam Formu:

Uygulama Yapılacak Kurumlar

Tunceli Anadolu Lisesi

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Dersim Anadolu Lisesi**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Atatürk Anadolu Lisesi**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Tunceli Türk Telekom Fen Lisesi**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Tunceli Mesleki Eğitim Merkezi**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Tunceli Rehberlik ve Araştırma Merkezi**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Tunceli Spor Lisesi**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Hacı Bektaş Veli Bilim ve Sanat Merkezi**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Atatürk Anaokulu**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Anafatma Anaokulu**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)**Halide Edip Anaokulu**

TUNCELİ / MERKEZ

[Uygulama İzin Belgesi](#)

TUNCELİ / MERKEZ

Zübeyde Hanım Anaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Tunceli Elti Hatun Anaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Vilayetler Hizmet Birliği Anaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

**Şehit Öğretmen Necmettin
YILMAZ Öğretmenevi ve Akşam
Sanat Okulu**

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Latif Büyükdag İlkokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Sarı Saltuk İlkokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Vali Mehmet Ali Türker İlkokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Burmageçit İlkokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

**Şehit Nurgül-Bayram Aladağ
İlkokulu**

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Diyap Ağa İlkokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Elif Güntaş İlkokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Hoca Ahmet Yesevi İlkokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

TUNCELİ / MERKEZ

Cumhuriyet Ortaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Hürriyet Ortaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Munzur Ortaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Şehit Nedip Cengiz Eker Ortaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Atatürk Ortaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Tunceli İmam Hatip Ortaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Latif Büyükdag Özel Eğitim Anaokulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Tunceli Özel Eğitim Uygulama Okulu I. Kademe

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Tunceli Özel Eğitim Uygulama Okulu II. Kademe

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Tunceli Özel Eğitim Meslek Okulu

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Tunceli Özel Eğitim Uygulama Okulu III. Kademe

TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Atatürk Mesleki ve Teknik

**İbni Sina Mesleki ve Teknik
Anadolu Lisesi**
TUNCELİ / MERKEZ

Uygulama İzin Belgesi

Tatim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

EK4. Etik Kurul İzni

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu

TOPLANTI SAYISI
2024/07

KARAR SAYISI
5

TOPLANTI TARİHİ
25.07.2024

Kurulumuz 25.07.2024 tarihinde saat 13.00'da Kurul Başkanı Prof. Dr. Fulya BENZER Başkanlığında, aşağıda imzaları bulunan kurul üyelerinin katılımlarıyla toplanarak gündemdeki konuları görüşmüş ve aşağıdaki kararları almıştır.

KARAR NO 2024/07-05'ın 23/05/2024 tarihli ve 30860 sayılı başvurusuna istinaden;

Sorumlu Araştırmacı: Yüksek Lisan Öğrencisi Fatma ADIYAMAN

Diğer Araştırmacılar: Dr. Öğr. Üyesi. Veysel ALBAYRAK

"Öğretmenlerin Spor Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi" konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Kararın gereği için Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu Başkanlığı'na sunulmasına karar verilmiştir.

Kurul Başkanı
Prof. Dr. Fulya BENZER

Kurul Üyeleri

Prof. Dr. Görkemli KAZAR
Doç. Dr. Mevlüt ALATAŞ
Doç. Dr. Engin COŞKUN
Doç. Dr. Seda GÜNDÜZALP
Doç. Dr. Oktay KIZAR
Doç. Dr. Melih YÜCESAN
Doç. Dr. Tuncay YILDIRIM
Av. Serkan ERDOĞAN

Belge Doğrulama Kodu: FUAFMPM

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/munzur-universitesi-ebys>

Adres: Aktuhuk Mah. Üniversite Yerleşkesi Merkez / Tunceli

Telefon No: (0 428) 2131794

e-Posta:

Kep Adresi: munzuruniversitesi@hs01.kep.tr

Faks No:

İnternet Adresi:

Bilgi için :

Telefon No:

Gülşah Levent
Sekreter

Av. Serkan ERDOĞAN
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Seda GÜNDÜZALP
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Oktay KIZAR
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Mutlu ÇEVİK
Kurul Üyesi V.

Prof. Dr. Görkemli KAZAR
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Mevlüt ALATAŞ
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Engin COŞKUN
Kurul Üyesi V.

Doç. Dr. Melih YÜCESAN
Kurul Üyesi V.

Prof. Dr. Fulya BENZER
Kurul Başkanı

Ek: Başvuru Formu (Fatma ADIYAMAN)

Belge Doğrulama Kodu: FUAFMFM

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/unuzur-universitesi-ebys>

Adres: Akınlık Mah. Üniversite Yerleşkesi Merkez / Tunceli

Telefon No: (0 438) 2131794

e-Posta:

Kep Adresi: unuzuruniversitesi@hs01.kep.tr

Faks No:

İnternet Adresi:

Bilgi için :

Gülşah Levent
Sekreter

Telefon No: